

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LIX Vasaris — February 27, 1974 Nr. 16

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Vasario 16-tos minėjimo JAV Senate dalyviai su minėjimo globėju, senatoriu Charles H. Percy. Iš kairės: dr. S. Bačkis, dr. Jonas Genys, Eugenijus Smilgys, kun. dr. Juozas Prunskis, Barbora Darlys, senatorius Charles H. Percy, p. Genienė, ALT pirmininkas dr. Kazys Bobelis. Minėjime, kuris įvyko 1947 m. vasario 7 d. senatorius Percy pasakė labai gražią kalbą iškeliant lietuvių įnašą į Amerikos gyvenimą.

BALŲ TELEGRAMA SOLŽENICINUI

Vasario 17 d. Ciuriche susirinkę bendro nepriklausomybės paskelbimo minėjimo Šveicarijoje gyvenantieji lietuviai, estai ir latviai, pasiuntė tam mieste prie globstį suradusiam Nobelio premijos laureatui Aleksandrui Solženicinui, išsiųstam iš Sovietų Sąjungos tokią telegramą:

Baltų tautų nariai, jų tarpe keli buvę tremtiniai iš Gulago archipelago, susirinkę Ciuriche paminėti Lietuvos, Estijos ir Latvijos nepriklausomybės paskelbimo metinę sukaktį, sveikina Tamstą kaip drąsų kovotoją už žmogaus teises ir už sovietų imperializmo pavergtų tautų laisvą apsisprendimą.

Telegramą paskelbė oficialinė šveicarų telegramų agentūra ir ji buvo atspausdinta daugelyje šveicarų laikraščių.

Sausio mėn. i Šveicariją iš ok. Lietuvos atvažiavo Vl. Steponavičius ir apsigyveno Suhr miestelyje, Aargau kantone, pas sūnų, medicinos daktarą Jurgį Steponavičių-Stephaną.

V. Steponavičius, 1941 m. birželio 15 d. kartu su žmona buvo sovietų saugumo organų deportuotas į Altajaus kraštą, Sibire, o po kiek laiko išvežtas į Jakutiją, Lenos upės žiotyse prie Ledyniuotojo vandenyno, kur buvo priverstas dirbti žuvininkystės kolchoze. Žiauriausiomis sąlygomis 18 metų išlaikytas šiaurės speigų sukausty-tame krašte, V. Steponavičius 1960 metais gavo leidimą grįžti į Altajaus kraštą, kur išbuvo 3 metus. Tikslai 1963 metais jis galėjo grįžti į Lietuvą. Apsigyveno pas gimines Telšiuose. 1972 metais mirė jo žmona, ir išskentėjusi daugiau kaip 20 metų klajios tremties gyvenimo.

Karo pabaigoje kaip pabėgėlis Šveicarijoje atsiradęs sūnus Jurgis, čia baigęs medicinos mokslus ir įsigijęs praktikos teises, visą laiką rėmė tėvus gausiais siuntiniais. Jis taip pat stengėsi gauti leidimą, kad tėvams būtų leista apsigyventi pas jį Šveicarijoje, tačiau okupacinės įstaigos du prašymus atmetė. Tikslai po to, kai po žmonos mirties V. Steponavičius liko vienas, jam paga-

liau buvo duotas leidimas išvažiuoti iš Lietuvos. Tokiu būdu š.m. sausio mėn. jis galėjo atvažiuoti pas sūnų ir čia nuolat apsigyventi.

V. Steponavičius sukako 83 metai amžiaus, bet naujasis Šveicarijos lietuvis dar guvus tiek dvasiškai, tiek fiziškai.

V. Steponavičius dalyvavo Ciuriche baltų nepriklausomybės sukakties minėjime, kur jį kaip Gulago archipelago ilgametę auką nufilmavo Šveicarijos televizija.

Šveicarų spauda, komentodama Nobelio premijos laureato A. Solženicino ištrėmimą ir atsiradimą Šveicarijoje, kreipia dėmesį į maskvinės trėmimų politikos prieštaravimus. Ligi šiolei buvo ištrėmti ir išpilietinti tikslai rusų tautybės opozicionieriai, tuo tarpu kai nerusiški tautų 'non-konformistai' laikomi kalėjimuose bei tremiami į darbo stovyklas. 'Neue Zürcher Zeitung' išvedė, kad Maskva bijanti išsiųsti į užsienį žinomus nerusiškus opozicionierius, nes aplink juos galys susitelkti Sovietijos engiamų tautų separatistinis judėjimas. Tuo tarpu komunistų partija esanti taip gliai idiegusi rusuose didrusišką šovinizmą, jog eventualinė rusų opozicionierių priešsovietinė veikla užsienyje nesulauksianti pačioje Rusijoje tinkamo atgarsio.

Šias šveicarų spaudos prielaidas visiškai patvirtina Maskvos elgsena lietuvių tautos atžvilgiu. Jau nekalbant apie nepaprastai žiaurų partizaninio judėjimo nuslopinimą, masines deportacijas ir kitokias represijas, keli pavyzdžiai iš netolimos praeities pirštu prikišamai įrodo, kad didrusių Kremlio valdovai taiko nevienodą saiką rusams ir nerusams. Tuo tarpu kai A. Solženicinas, apkaltintas tėvynės išdavimo nusikaltimais, išsiųstas užsienin, lietuvis Simas Kudirka nuteistas tik už mėginimą pasitraukti iš Sovietijos 10 metų sunkių darbų. Mūsų tautietis dar ir šiandien, po trijų metų po nepavykusio bandymo, tebelaikomas žmogžudiškoje Mordvinijos

priverčiamųjų darbų stovykloje...

Be abejo, mes linkime didžiajam kovotojui už Maskvos mindžiojamas žmogaus teises laisvo gyvenimo Vakarų Europoje. Bet kodėl sovietai laiko Mordvinijoje mūsų Simą?

Simas Kudirka nėra vienintelis mūsų tautietis, turįs pakelti vergo dalį Sovietijoje. (ag)

ŽMOGAUS TEISIŲ
IR
APSPISPRENDIMO
KONFERENCIJA

Š.m. kovo 1-3 d. Luzerne, Šveicarijoje, šaukiama Europos žmogaus teisių ir apsisprendimo konferencija. Ji pasistatiusi savo tikslu atkreipti dėmesį į Europos laisvei grėsiantį pavojų iš totalitarinių režimų ir sukelti judėjimą už Europos apsigimimą laisvėje. Konferencija taip pat pasisakys dėl Ženevoje posėdžiaujančios Europos 'saugumo' konferencijos, kurios pagalba Maskva siekia, kad laisvasis pasaulis pripažintų jos hegemoniją rytų ir centro Europoje.

Luzerno konferencijos darbai koncentruojami keliomis kryptimis. Pirmas posėdis skirtas žmogaus teisių įgyvendinimui Europoje. Toliau seka tema: Tautų apsisprendimo teisės realizavimas. Ši tema bus nagrinėjama šeštadienį, kovo 2 d., prieš pietus. Iš viso tuo klausimu numatyti keturi referentai. Dr. A. Gerutis laikys paskaitą apie tautų apsisprendimo teisės pažeidimą iš Sovietų Sąjungos pusės Baltijos valstybėse. Popietinis posėdis paskirtas Europos saugumui. Kovo 3 sekmadienį, darbų programa sudaro klausimas, kaip nugalėti Europos suskaldymą.

Iš viso numatyta 18 referatų. Kaip paskaitininkai pakviesti žymūs įvairių tautų mokslininkai, parlamentariai, publicistai ir kt. Dr. A. Gerutis laikys referatą visų trijų baltų tautų vardu.

Luzerno konferencijai sudarytas patronato komitetas, kurin įeina Europos

SOVIETIJOS VERGŲ STOVYKLOS
-- PRAGARAI BE IŠEITIS

Apie SSSR darbo vergų stovyklas jau ne vieną kartą rašyta ir bus dar daug kartų priminta pasauliui apie šį pasibaisėtiną XX-jo amžiaus II-sios pusės reiškinį, kuris taip giliai yra įleides šaknis SSSR valdomosi sistemoje. Ir apie tai tenka ne tik rašyti, bet šaukte šaukti, ligi ši pabaisa gyvuos Sov. S. je.

Visiškai naujų duomenų apie SSSR gyvuojančią ir bujojančią vergiją 1973 m. vasarą paskelbė JAV Senato Vidaus Saugumo Komitetas, knygoje pavadintoje "SSSR Darbo Stovyklos". Sutrumpintas šios knygos rašinys tilpo Washington Star-News 1973 m. rugsėjo mėn., kurio duomenimis čia ir pasinaudota.

Beveik ištisinis rašinys yra paremtas faktais, kuriuos į laisvę išnešė iš SSSR repatrijavę ir Izraelį Sovietijos žydai. Ypač aktyvus rinkdamas medžiagą apie SSSR vergų stovyklas buvo Abraomas Šifrinis, kuris išties dešimtmetį yra praleidęs tokios stovyklose. Ir jam teko susipažinti net su 30-ties stovyklų 'tvarka'. Jis yra buvęs vienas pirmųjų suteikęs tikslų žinių apie žmonių marinimą tokiose alinimo stovyklose. Be Šifrino apie tokias stovyklas dar liudijo naujai iš SSSR atvykusieji emigrantai kaip Krim-

oldas, Reyze Palatnikas ir Mykolas Šepelovičius. Tiki-ma, kad šis naujasis leidinys apie SSSR darbo vergų stovyklas būsiąs vienas iš autoritetingiausių leidinių, išvysdusių dienos šviesą po 'tėvo Stalino' nugalėjimo.

Areštai. Š. tvirtina, kad jis buvo suimtas 1953 m. už išgalvotus šnipinėjimo kaltinimus JAV ir Izraelio naudai. Š. buvo nuteistas mirti, bet po Stalino nusibajgimo 1953 m., taip vadina-mų valymų metu, ir š kaltintojai buvo nugalabinti KGB 'valyklose'. Rezultate, Š. atkalėjo dešimtį metų ir po to jis buvo paleistas 1963 m. į Kazachstaną, į taip vad. 'buvusių kalinių respubliką'.

Kazachstane jam pavyko 'išpilietinti' ir jis gavo darbą vietinėje administracijoje. Tarnybiškai jam tekę daug važinėti po visą respubliką. Tokių išvykų metu jis stengdavosi sutikti ir apklausi-nėti buvusius darbo stovyklų kalinius. Iš tokių tyrinėjimų-pasikalbėjimų Š. sudarė ganą tikslų darbo stovyklų išdėstymo visoje SSSR žemėlapi. Jame telpa apie 1,000 kalinių stovyklų, kuriose vergauja tarp 5,000, 000 - 10,000,000 įvairių rasių žmonių.

1970 m. Š. buvo vienas pirmųjų žydu emigrantų, kuriam buvo leista išvykti į Izraelį; atseit, sovietai jau-tėsi patenkinti galėję atskratyti 'nelabo žydo'.

Šifrinui žinomose stovyklose, kuriose jam teko asmeniškai kalėti, žmonės buvę sausakimšai sugrūsti barakuose, kaip už ideologinius, taip už religiskus įsitikini-

mus. vienoje tokių jam net pavyko sutikti penkerius Čukči eskimų, gyvenusių SSSR kontroliuojamose Arktikos srityse; šie vyrai buvo nuteisti kalėti 25-rius metus, už mėginimą 'pasigauti' sovietinį nardlaivį. Jie galvoję, prieš iššaudami strėlę, (harpoon), kad tai yra buvusi tik bangžuvė...

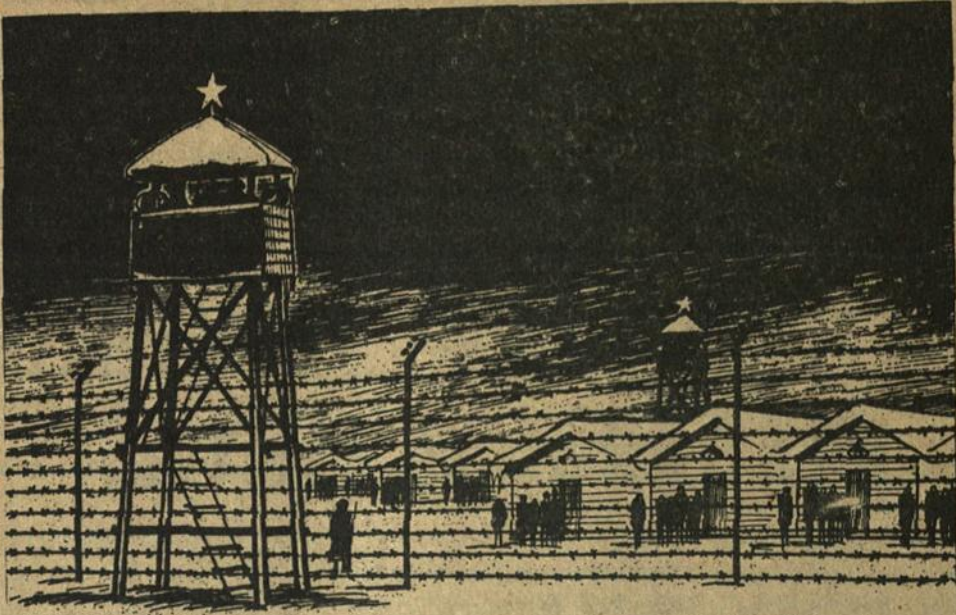
Absurdiški kaltinimai-prisipažinimai. Vienas Š. sutiktas asmuo buvo kaltinamas išgalvotu špionazu ir mušamas ligi sąmonės netekimo, kad 'prisipažintų'. Pagaliau, negalėdamas išlaikyti kankinimų, jis 'prisipažino, kad šnipinėjęs Guatemalos naudai'. Šis nelaimingasis tikėjo, kad joki teisėjai negalėtų patikėti tokiu prisipažinimu. Bet kur tau: '25 metai kalėjimo', skambėjo teisėjo atsakymas.

Taip pav., žydas Arkadijus Vološinas, praėjusiais metais atvykęs į Izraelį buvo nuteistas už "žydu kalbą išleistų maldų knygų platinimą; jis taip pat buvo kaltinamas už žydu kalbą vadovėlių spausdinimą ir žydu studijų centro organizavimą".

Senoji tikėjimo išpažinė-jai. Keliose stovyklose Š. yra tekę sutikti 'senojo tikėjimo išpažinėjų', lietuviškai vadinamų 'starovierų'. Šie barzdoti vyrai ilgus metus gyveno šiaurės Uralo miškuotame kampe, savo pačių statytuose kaimuose. Jie taip pat išvengė 1917-19 metų pilietinio karo šėlimo; tačiau, 1959 m. KGB žvalgybinis malūsparnis surado šių žmonių gyvenvietę. Ir kada KGB pareigūnai vertė jau-(Nukelta į 2 psl.)

Prancūzų žurnalas Paris Match vasario 23 d. laidoje išidėjo per visą puslapį šį žemėlapi, kuriame kūrų ir piatuvu pavaizduotos koncentracijos stovyklos Sovietijos teritorijoje, štrichais nupieštos vietos yra priverčiamųjų sunkiųjų darbų zonos, kur vykdomi viešieji darbai. Viso tokių koncentracijos stovyklų oficialiai žinomų yra 104.

SOVIETIJOS VERGŲ STOVYKLOS...

(Atkelta iš I psl.)

nuolius įstoti ar mobilizuoti į Raud. Armiją, tada starovierai atsisakė paklusti šiems reikalavimams. Jie buvo areštuoti ir nusiųsti į darbo stovyklas. Tačiau ir būdami įkalinti jie atsisakė dirbti 'Antikristui'. Žinoma, jie buvo nutesiti į 'kietojo režimo vienuos' šešiams mėnesiams. Nežiūrint šios bausmės, šie žmonės prieš stovyklos komendanto baraką iškabino tokio užrašo skelbimą: "Pasišalink šėtonel!"

Neįtikėtini savęs sužeidimai. Š. pasakojo, kad jis yra matęs daug baisių dalykų, bet savęs sužeidimai toli prašokę žmogaus vaizduotės ribas. Taip pav. kaliniai dirbę prie medžio eksporto, rikiavimo į atitinkamus vienus, nusikirsdavo savo rankas ir iškisdavo jas į tokias stirtas!!! Kaliniai tikėjo, kad į laisvą pasaulį skirti medžiai ir nukirstos rankos sužadins laisvųjų norą sužinoti apie naikinimo stovyklas SSSR. Dar kiti prakirsdavo ar prapjaudavo gilius žaizdas savo kūnuose, kad gautų kelias dienas poilsio ligoninės lovoje!!! Dar būdavo ir tokių, kurie nukirsdavo savo ausis ir ištaturuodavo savo kaktas su antibolševikiniais šūkiu. Pasitaisydavo ir tokių, kurie gerdavo savo kraują, kad praturtintų varganą maisto daavinį.

Kankinimai su mirties pasekmėmis. Š. taip pat prisimena keliolika sadistų prižiūrėtojų. Vienas tokių būdelių leisdavo ant nepaklusnių, plikų kalinių pilti vandenį esant -30 C. Kitas kalinys buvo nužudytas vasaros metu, pririšus jį nuogą prie stulpo ir leidus suėsti nuodingoms skruzdėlėms ir kitiems vabzdžiams.

Š. sako, kad didžiausia kalinių mirimų priežastis yra buvusi šaltis, pačiose šiaurinėse darbo stovyklose.

Vienas iškilęs gyvas kalinys iš Wrangel salos naikinimo stovyklų pasakojo, kad tos stovyklos kaliniai, lyg jūros kiaulytės, buvo naudojami įvairiems mediciniškiems eksperimentams. Taip pav. vienai grupei būdavo išvirkščiami po oda koki tai vaistai; kiti, gi gyveno maitinami eksperimentiniu maistu; tretieji būdavo šviečiami X-spinduliais; dar kitu

gyvybė būdavo palaikoma deguonio pagalba arba jie būdavo ilgesnį laiką laikomi po vandeniu.

Tas pat kalinys teigė, kad Wrangel salose jis sutikęs švedų diplomata grafa Raoul Wallenberg, kuris II-jo Pasaulinio karo paskutinėmis dienomis stengėsi išgelbėti iš mirties Vengrijos žydus. Yra žinoma, kad R. Wallenberg 'dingo', kai Sovietų kariuomenė užėmė Budapeštą. Toje pat saloje taip pat buvo kalinamas ir Rudolfas Tusšnovičius, laisvųjų rusų NTS (solidaristų) organizacijos organizatorius ir vadovas; jį sovietai pasigrobė Berlyne 1954 m. Š. teigė, kad net 1962 m., po 17-kos metų po II-jo Pasaulinio karo užbaigimo, stovyklose jis sutiko daug svetimšalių karo belaisvių, tebekalinamų vergų stovyklose.

Pagal Šifrinio žemėlapi, visa Sov. S-ga yra nusėta prievėrimojo darbo stovyklų, lyg kokių nepagydomų vočių žmogaus kūne: vienos stovyklos yra skiriamos vyrams, kitos – moterims, trečios vaikams! Gi esama ir tokių kuriose yra įkalintos motinos su kūdikiais! Senato Komisijai Šifrinas pareiškė, "kai mūsų – kalinių traukinys sustojo prie vienos Potmos stovyklų vartų, tada apie 200 moterų su kūdikiais ant rankų pribėgo prie vartų".

Toliau Š. pasakojo apie pasibaisėtinas gyvenimo sąlygas barakuose – kalėjimuose, kur "8,5 x 10 kvadratinų pėdų (ne metrų) patalpoje buvo sugrasta, lyg silkių statinėje, apie 500 žmonių". Beveik visi Šifrinio parodymai buvę patvirtinti Krimgoldo ir kitų buvusių kalinių.

Šifrinas taip pat patvirtino 1950 metų laikotarpyje įvykusių kalinių sukilimus. Beveik visi sukilimai vykę Vorkutos ir kitose stovyklose buvo numalšinti Raud. Armijos tankų junginių.

Š. taip pat prisiminė keletą kalinių – karžygių, kurie taip pat verti buvo paminėti. Taip pav. vienas žydas-rabinas buvo apkaltas retežiais, už tai, kad jis neatsisakė nuo savo maldų; "dešimtį mėnesių jis vilko šias grandines ir ištisą dešimtmetį buvo marinamas duona ir vandeniu; tačiau jis paliko stovyklą nepalaužtas dvasioje", sako Šifrinas.

Gi kitas ukrainietis-nacionalistas atkalėjo 25 metus katargoje, bet atsisakė pasirašyti dokumentą, išsižadantį nuo savo ukrainietiškos kilmės. Po 25 metų kalėjimo jis grįžo pražilęs į namus, bet nesugniuždytas ukrainietis – nacionalistas.

Krimgoldas, Šifrinas ir kiti buvę kaliniai – žydai, dabar pasiekę Izraelį ir atidžiai stebėję gyvenimą šiuose žmonių naikinimo pragaruose žemėje, teigia, kad nei Potmoje, nei Vorkutoje nei Wrangelio saloje niekas nepasikeitė po 1917 metų – t.y. po to laiko, kai jie išvyko iš SSSR į savo tėvynę.

Šifrinas mano, kad visos šios stovyklos nėra sukurtos ir išlaikomos vien tik tam kad laikyti jose nepatikimus ir nepatenkintus režimu Sov. S-gos piliečius. Pagal nusistovėjusius SSSR kaliniams ir pigiai darbo jėgai parūpinti kodus, tokios kalinių stovyklos yra papildomos kas dešimtmetis. Kodėl?

Kadangi sovietinio režimo siautėjimai prieš savo piliečius pasikartoja kas dešimtį metų, lyg jūrų potvyniai ir atoslūgiai, tad tokiame režime pripralanti būti rimta priežastis. Gi iš patyrimo yra išitikinta, kad po 10 metų kalinys yra taip fiziškai išsilpiamas, kad jis, badmiriškai maitinamas, negali įveikti jam kalėjimo administracijos užkraunamų atlikti sunkiųjų darbų. Tad, kai žmogus susidėvi, logiškai jį tenka keisti.

Neužmirškime, kad didžioji stovyklų dalis vykdo didžiulius statybų projektus, kasa kanalus; taip pat dirba anglų ir kitose mineralų iškasimo pramonėse. Daugelis jų kerta neaprepiamas Sibiro miškus bei paslapčiomis veda naujus geležinkelius ar kelius. Gi ir visos išgarsintos sovietinės hidro-elektrosinės yra statytos ne kieno kito, bet vergų kalinių darbu. Š. teigė, kad jis pats dirbęs sunkioje statyboje, ir akmenys, lyg Egipto piramidžių statybos laikais, būdavo suvelkami į statybos vietas ne kieno kito, bet žmonių rankomis.

Šifrinas yra išitikinęs, kad viešojo pasaulio nomonė stipriai veikia ir į Maksvos diktatorių. Jis ragino visą laisvąjį pasaulį išskelti visas negeroves į viešumą, kad darbo vergų sistema

Šių metų Dirvos Nr. 2 tilpo sekanti žinutė:

"Labai įvertindami spaudos darbą ir suprasdami sunkią ekonominę padėtį, siunčiame ALT auką jūsų darbus paremti. Mums buvo tikrai malonu su jumis bendradarbiauti". Pasirašė dr. Bobelis, ALT'o pirm.

Kagi, – gražu ir prasminga. Malonu, kad ALT'as ne tik teigiamai vertina spaudos darbą, bet ir sakosi suranta jos sunkią ekonominę padėtį. Tad iš savo išdo skiria metinę auką tai spaudos sunkiai ekonominei padėčiai pagerinti. Iš kitos pusės labai, labai liūdina, kad tas ALT'o metinės aukos dydis Dirvai tik \$25.00. Panašios žinutės apie ALT'o spaudos darbo vertinimą tilpo ir Darbininke bei Drauge. Tik pastarieji laikraščiai ALT'o skiriamos aukos dydžio savo skiltyse nepaminėjo. Greičiausiai ALT'o duosnumu taip pat pasigirti negalėjo... Užgirdamas ALT'o vado-

KUR DINGO LIETUVOS ISTORIJA?

Berods, dar 1968 metais Lietuvių Enciklopedijos leidybą J. Kapočius buvo pažadėjęs išleisti kelių tomų Lietuvos istoriją. Kad tokia platesnė ir pilnesnė mūsų istorija yra būtina reikalinga, netenka abejoti. Dažnai naudojamos svetimtaučių parašytomis veikalais apie mus ir mūsų kraštą, juos skaitome, cituojame ir pasiremiamės jais. Tie svetimieji autoriai gal ir pasistengia būti šiek tiek objektyvūs, bet vistiek junti, kad rašo ne lietuvis istorikas. Pralenda ylos iš maišo: randi neteisingų teigimų, nušvietimų ir net užgaulingų mums tvirtinimų. Kaip rašo svetimieji mūsų istorijas, turime neseną pavyzdį V. Pašutos "Lietuvos valstybės susidarymas", išleistas Vilniuje 1971 m. ir versas R. Strazdūnaitės. Atrodo rimtas mokslinis veikalas: knygos gale vien bibliografijos apie 50 pus. (343-391 p.), kiekvienam teigimui puslapio gale nurodytas šaltinis, literatūra, paaiškinimas bei papildymas. Tos knygos rimta ir kritišką aptarimą davė Tėviškės Žiburiuose (1973.V.3 – Nr. 18) B. Rimgaudas rašinyje "Lietuvos istorija rusų akimis". Čia priminsiu iš to straipsnio tik vieną kitą sakinį: "... Veikalo pratarmėje sakoma: 'Senoji Lietuva, atlikusi tokį žymų vaidmenį Rytų Europos viduramžių istorijoje, vis labiau patraukia mokslininkų dėmesį' (3

būtų panaikinta Sov. S-je "Jeigu mes padėsime nelaimingiesiems, tai mes tuomi pačių padėsime ir sau patiems", baigė savo gyvenimiškus parodymus Šifrinas.

vybės lietuviškos spaudos įvertinimą, negaliu iškeisti neatkreipęs jos dėmesį, kad jos paskirta auka Dirvai, mano kuklia nuomone, visiškai nesiderina nei su jų metiniu biudžetu (virš \$60,000.00), nei su jų kasos likučiu (virš \$30,000.00). Juoba, kad Dirva (ir kiti lietuviški laikraščiai) stipriai remia ALT'o darbą ir tam tikslui iš savo labai kuklių resursų išleidžia ALT'o reikalams (jų darbus populiarindami) kekeriopai daugiau.

Linkėdamas ALT'ui visokeriopos sėkmės, tikiu, kad jis artimoje ateityje šį mažą nesupratimėlį atitaisys. O gal (laimingu atveju) toj Dirvos žinutėj buvo mažo korektūros klaidelė ir prie \$25 skaitlinės buvo praleistas nulis ar du, šią skaitlinę pakeldami į ALT'ui tinkamą sumą lietuviškos spaudos aukai?

Su pagarba,

Antanas Butkus

p.). Pratarmės žodžiai labai gražūs, – rašo B. Rimgaudas –, prieš juos nieko negali pasakyti. Ir autoriaus patriotiniai išsireiškimai, pav. Nemuno 'upės krantai yra persisunkę Lietuvos gyneju krauju' (380 p.), atveria didžią tragišką mūsų tautos vaizdą. Tačiau mūsų laikais, kai eina kalba apie įvairius mokslo vyrus, šis garbingas vardas nevisada išlaikomas tame aukštyje, kuriame jis turėtų būti. Dar labiau šis vardas nukenčia, kai Lietuvos kaimynų mokslininkai ima nagrinėti Lietuvos istoriją. Vokiečiai mūsų tautos istoriją tempia ant vokiško 'Drang nach Osten' kurlalio, lenkai vynioja ant lenkiškos 'panstvos', o rusai, patiesę meškos kailį, išsidėlioja Lietuvos istoriją ir, pasiėmę kurį didesnį gabalą, sako: "Še, ir tau kąsnelį, motinėle Rusijai!". Paskaitę Lietuvių Enci-

klopedijos leidytojų pažada išleisti kelių tomų mūsų istoriją, visiškai pagrįstai apsidžiaugėme. Jis, leisdamas enciklopediją, turėjo surinkęs nemažą rimtų lietuvių istorikų būrelį. Pačioje enciklopedijoje jų yra sukaupę daug mūsų šalies ir tautos istorinių santraukų. Todėl atrodo, kad p. Kapočius, padėdamas lietuvių istorikų, galės padaryti toki pat pasitarnavimą lietuvių tautos garbei, paklodamas kokių šešių tomų Lietuvos istoriją, kaip patiekdamas 36 tomų enciklopediją. Ir dabar, po kelerių metų, manau, kad jis būtų ištesėjęs pažadą, jei būtų supratęs ir paremtas, o ne sutrukdytas.

Lietuvių Fondas užuot parėmęs leidybą Kapočiu, pats pasiūvė išleisti trijų tomų Lietuvos istoriją. Kodėl Fondo valdytojai taip pasielgė, buvo neaišku tada ir dabar. Tuojau kilo spaudoje pamatuotas nepasitenkinimas, kad toks didelis darbas paruošti pavestas vienam asmeniui. Nežinau, gal Fondo veiksmų sprendėjai turėjo ir gerų intencijų, bet kaip matome, neišėjo gerai. Praslinko keleri metai, o mes nesulaukėme nė pusimio mūsų istorijos. Nieko negirdėti, kas ką daro tuo reikalu, ar kas padaryta. Atsidūrėme kaip užkerėtoje aklavietėje. Jau senokai prirašyta ir išleista 36 tomų enciklopedija, išėjo dideli 4 tomai 'Mūsų Lietuva', jau pasirodė ir trečias tomas Encyclopaedia Lituanica, gi Lietuvos istorija – nė iš vietos. Negi laukiame, kad svetimieji ją mums parašytų? O ji yra mums labai reikalinga. Vyresniųjų ir patyrusių istorikų eilės retėja. Rodos, gavome progos tuo ir įsitikinti. Be to, gerai žinome, kad tai gali padaryti tik lietuviai, atsidūrę laisvajame pasaulyje. Kai ką padaro ir okupuotos Lietuvos istorikai, bet žinome jų darbo ir rašymo sąlygas. Todėl tuo reikalu turi susirūpinti lietuvių visuomenė išveivijoje ir jos veiksniai, o ypačiai turi pagalbėti tie, nuo ko tas daugiausia priklauso. Skubus reikalas nemėgsta delsimo.

J. Švoba

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYCIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos – Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ – ĮSITIKINSITE.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTI, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSIKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAI SOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲ • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRAŽINAMI TIK AUTORIASI PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIKŠIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

IEŠKOKIME TIESOS SAVYJE

Sekmingai praėjo pats didysis laisvojo pasaulio lietuvių tautinės veiklos sezonas su Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 56 metų sukakties minėjimais, kurių rengimo komitetai pašventė daug savo brangaus poilsio valandų, daug planavimų ir net ginčų siekiant vispusišką pasisekimą. Komitetai posėdžiavo, dirbo, o spauda jų darbą skelbė visuomenei, kvietė atsilankyti, išitikinti, paremti. Be spaudos būtų veltui visos rengėjų pastangos ir darbai, būtų visa jų veikla likusi posėdžių kambariuose, niekam nežinoma, negirdėta, nematyta.

Dabar, po sekmingų švenčių, suvedant apyskaitas, yra būtina prisiminti, kad didžiausias mūsų veiklos pasisekimas glūdi mūsų pačių lietuviškoje spaudoje, kuri visus lietuvius naudingą darbą dirbančiuosius remia, jų žygiams pritaria, garsina po tolimiausius pasaulio kraštus ir juos jungia. Todėl ir tų renginių apyskaitas dabar pats laikas įtraukti ir spaudą, paskirti ir jai priklausantią vietą, atiduoti jai skirtą duoklę.

Jei mūsų veiksniai kalba apie Lietuvos laisvinimą, kultūrininkai apie tautinės kultūros bei lietuviybės tęstinumą, tai reikia stebėtis, kad labai retai teisingame apie mūsų spaudos reikšmę jų darbams ir planams įgyvendinti, kad ji yra vienas iš pačių didžiausių tautinės veiklos veiksmų. Juk tik spaudos dėka kraunamame savo tautai nykstantį palikimą.

Taigi, laikas ir iš laisvinimo bei kitokių fondų skirti spaudai tam tikrą procentą, kurios dėka jie savo fondus tūkstančiais pripildo. Ypač susivienijimų turtingosios organizacijos labai mažą dėmesio skiria platesnio pobūdžio spaudai, nors joje skelbtis nevengia.

Ruošiant parengimus visiems aišku, jog teks apmokėti už salę, pakviestiems programos dalyviams kelionė ir kartais honorarą, radijo valandėlės už garsinimą. Tai iš anksto sutartos kainos ir tai natūralu, nes ir jie turi su tuo susijusias išlaidas padengti.

Bet, kaip gi su spauda? Kas jų išlaidas turi apmokėti, nes lietuviški laikraščiai stengiasi išsilaikyti iš žemiausių prenumeratų, tarnautojai dirba už žemiausią atlyginimą. Mūsų spauda visais galimais būdais stengiasi tarnauti visuomenei prieinamiausiomis sąlygomis. Garsina parengimus prieš ir aprašo jiems praėjus, spausdina nuotraukas. Visa tai kainuoja, paštas kelia kainą, popierius taip pat, bet prenumeratas leidėjai stengiasi kaip galima ilgiau

išlaikyti vienodus. Didį įnašą duoda tie, kurie prideda auką ir jiems priklauso mūsų visų padėka, bet čia kalbame apie organizacijas parengimų komitetus. Jie apmokėję visas iš anksto sutartas sąskaitas dar skiria po auką tai šen, tai ten ir galų gale vienam iškėlus spaudos klausimą, kurios dėka taip puikiai viskas pavyko ir kuri apie tai žinia paskleis po visą pasaulį, susiginčijama duoti ar neduoti. Taip putrupa pati mažiausia auka arba jokios dažniausios atveju. O pretenzijos didelės. Tai nuotrauka per mažo formato, tai kodėl ne pirmame puslapyje idėta ir t.t.

O pasitaiko ir taip, kad po nuotrauką rinkėjas per nepasidžiūrėjimą iš daugelio pavardžių vieną praleidžia, o korektūros taisytojas nepastebi. Kokia audra dėl to kyla, kiek 'priešų' išsifruojama. Kaltas redaktorius, kaltas nuotraukos siuntėjas. Ne vien kas nors amžinai priešais lieka, bet kartais telefonu redaktoriai iškolinomi, nors ir prisiekdinėja klaidą atitaisyti.

Mūsų spauda dar vienu atveju nuolat skaitytojų kaltinama, kai drįsta pasakyti atviresnį tiesos žodį. Tačiau tiesa yra kieta, ne visiems maloni ir, svarbiausia, kiekvieno kitaip matoma, jaučiama ir įsivaizduojama dažniausiai žiūrint iš savo asmenišką tašką. Tuo tarpu spauda stengiasi tiesą matyti nedalomą, objektyviai, nors kartais vardan tiesos neįmanoma viską tikrai girti. Nei dailės kūrinių, nei solistų, parengimų organizatorių ir k. Ypatingai tiesos žodžio išsigąsta tie, kurie patys jos neieško, spaudos neremia, kartais net neprenumeruoja, bet mėgsta ją kritikuoti, redaktorių bei žymesnius veikėjus įžeidinėti ne tik asmeniškai, bet ir radijo

Programinė vizito orkestracija vyko kitą, sausio 14 dieną. Svečiai buvo nuvežti į TSRS Rašytojų sąjungos sekretoriatą, kur ir buvo pravesas Pokalbis, "dabartinės lietuvių literatūros svarstymas".

Skaitytojų informacijai tenka nusukti į šoną nuo temos. Visi sovietinės valstybės literatai, kuria kalba kas berašytų, apjungti vienoje, visasajunginėje, TSRS Rašytojų sąjungoje. Ta sąjunga turi padalą, kurios išmėtytos teritorijomis. Hierarchiškai, masės ir politinės įtakos požūriais, visos teritorinės padalos valdomos Maskvinio dalinio, valdybos. Formaliai ir nieko nereikšiančio procento principu TSRS Rašytojų sąjungos valdyboje yra ir 'etnikų', rašytojų, kurie rašo teritorijų kalbomis: ukrainų, latvių, lietuvių, moldavų, gruzinų, etc. etc.

Iš maskvinio centro išeina iniciatyva ir reikalavimai; kuri padala privalanti prisistatyti Maskvon kūrybinio darbo ataskaitai ir gauti atitinkamą įvertinimą, politinį, su dienos bėgsmu, suderintą instruktažą.

Reikia žinoti, kad teritorinės TSRS Rašytojų sąjungos padalos nėra tautiniu principu atremtos. Teritorinei padalai priklauso bet kuria kalba rašas rašytojas, gyvenas atitinkamoje teritorijoje. Pav. rašytojas P.A. Gelbak, 1944 metais atvykęs ok. Lietuvon ir 'Sovietiskajai Litvai' redaktoriaus kėde, rusų kalba rašas apybraižas ir apsakymus. Reikšminga figūra lietuvių rašytojų organizacijoje.

LTSR rašytojai buvo pašaukti Maskvon sausio 14, 15 d.d.

Posėdžiui TSRS Rašytojų sąjungos sekretariate pirminkavo tos sąjungos sekretorius Georgijus Markovas. Atskaitinę kalbą apie LTSR literatūros apraiškas trejų metų bėgyje tarė LTSR Rašytojų sąjungos valdybos pirmininkas Alfonsas Bieliauskas.

Kiek davinų pateikta spaudoje apie pokalbio eigą, matyti, kad svarstybų jėgos nebuvo proporcingos: lietuvių kritikavo devyni rusai ir po vieną ukrainietis, armėnas ir kazachas. Pokalbyje prabilo tikrai trys lietuviai.

Kai kurie kritikai kalbėjo bendrybėmis, į komplimentinę žodžių versmę neretai įmesdami ir pašinių. Kiti gi

bangomis. Ieškodami tiesos kituose, pirmiausia raskime ją savyje.

E. Čekienė.

APIE... PRIEVARTAVIMĄ LITERATŪROJE (2)

ST. PERMINAS

parodė nemažą sovietinės lietuvių literatūros pažinimą iš vertimų bei rusų kalba pasirodžiusių recenzijų. Atrodo, seniausios pokalbio dalyvis buvo rusų rašytojas ir Socialistinio darbo didvyris Nikolajus Tichonovas. Jam netoli 80. Jis gerai pažįsta lietuvių ir netgi jų buitines, literatūron perkeltinas problemas.

N. Tichonovas dabar pagarsėjo dėl disidentės N. Mandelštamenės užsienyje išleistų memuarų. Autorė, koncentracijos stovykloje nužudyto poeto Josifo Mandelštamo našlė, savo memaruose aprašė jos ir jos vyro santykius su N. Tichonovu 1920-25 metais. Tada N. Tichonovas, eidamas svarbias pareigas rašytojų sąjungoje, vykusiai sutapo su partijos linija. Jis buvo atšiaurus poetui J. Mandelštamui, kurį dėl jo 'dekadentizmo' išmetė iš rašytojų sąjungos, atėmė iš jo maito korteles, marino badu ir, pagaliau, areštavo. Apeliuodama į N. Tichonovo 'humanistiką', N. Mandelštamenė negavo iš jo pagalbos. Mat, jos vyras, poetas J. Mandelštamas, buvo... liudies priešas! Dabar tas poetas atsargiai reabilituotas ir išcenzūruotas jo eilių rinkinys žada pasirodyti Maskvoje. Tai turi būti įrodymas, kad SSSR nepersekioja rašytojų, kurie žydų tautybės.

Platokai kalbėjo L. Ozerovas, vertėjas ir poetas, kuris yra dabar "Lietuvių literatūros tarybos prie TSRS Rašytojų sąjungos pirminkas". Iš šio titulo ryškiai matyti, kiek sovietinė lietuvių literatūra turi savarankumo bendrume kūrybinio darbo kontekste! Jos interesus centre atstovauja rusų tautybės rašytojas. Nors šiek tiek pramokęs lietuvių kalbos, L. Ozerovas kryptingai formuoja rusas sovietinės lietuvių literatūros vaizdą iš rusų auditorijai pateikiamų vertimų. Šie vertimai, dažnokai, būna neteisingi. Ant vertimų uždedamas rusų auditorijai reikalingas grimas. Lietuvis autorius turi stoti akivaizdon su rusu skaitytoju kaip pilnai subrendęs komunizmo statytojas. Todėl kad ir kaip lenkėsi su istorine tiesa rašytojas J. Avyžius, pagal N. Šolochovo 'Podniatąja celiu' kirpdamas savo 'Sodybu tuštėjimo metai', tas romanas neišėjo toks, kokį galima duoti masiniam rusų vertimo tiražui. Palikę knygos viršelyje autoriaus vardą ir pavardę, leidėjai pavadino romaną kitu vardu ir iš teksto išmetė puslapius, kur autorius kažin kaip prasiarė apie lietuvių ūkininko prierašumą savo žemei ir kuriam kolūkio šiek tiek drąsėję romano personažų kritika.

L. Ozerovas eina pačias svarbiausias vertimų cenzoriaus pareigas. Atrodo, jis gali parinkti verstina veikalą, jis gali pavesti pritaikinti vertimą rusų auditorijos poreikiams. Nereikia užmiršti, kad vertimai ir kitas kalbas daromi iš rusiškojo teksto. Ką 'pataisy's' Ozerovas, tą išvers gruzinai ar armėnai. Istorinės tiesos nerispektas yra masinis reiškinys lietuvių vertimuose, pasirodantiuose rusų kalba.

Suprantama ir lietuvių originaluose respekto istorinei tiesai kaip ir nėra. Kas nežino A. Venclovos 'Gimimo dienos' melų? Tokių knygų sąrašas ilgas...

Mat dabartinis tarybinis rašytojas lietuvis yra aukš-

tuką tariasi įžiebes Prometėjaus deglą!

Kas, su nesveika vaizduote, galėtų įsivaizduoti Amerikoje, kad rašytojas Truman Capote arba dramaturgas Tennessee Williams būtų iššaukti į kokią nors vyriausybę istaigą, kuriai pavestas kultūrinis darbas ir gautų ten velnių, būtų pamokyti kaip rašyti ir apie ką rašyti? Atsigrižus į savo mikrokosmą, lietuvių išeišvą masę - ar imanoma, kad kuris nors iš mūsų rašytojų būtų pakviestas ideologinei savo ataskaitai ir... Lietuvių bendruomenės centro valdybą ir į jos kultūros tarnybą?

Sie valdininkiški reiškiniai sovietinėje santvarkoje yra savaime suprantami, nekritikuojami. Tai legalizuota hierarchijos kelių vykdoma savo pavaldinių elgesio priežiūra. Tie priežiūriniai veiksmai turi savo pozicijoje ordinus, rublius, statusą arba sankcijas.

(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas SKIRPSTAS

Vasario 1 d. Darbininke yra idėtas (atrodo, oficialus) pranešimas "LB darbai laisvinimo srityje per 1973 metus". Tie darbai platokai išvardyti, net 19 punktų juos aprašant per keletą skilčių. Visa išklostyta beveik pasigiriamu tonu, labai sėkmingai, puikiai, tarsi norint pasirodyti prieš kitus politinius veiksmus: štai, kiek mes nudirbome! Taip ir jaučia skaitytojas, kad pareiškimu stengiamasi atlaikyti frontą ginčė su mūsų tikraisiais politikais vienetais, kaip Alta ir Vliskas. Ir todėl nėra paminėta jokio atvejo, kur būtų kuris planas ar užmojis tik pusiau pavykęs, tartum viskas buvo 100% sėkminga. Betgi patyrinėjus skaitytojų nuotaikas randama, jog kažin kodėl visuomenė tokiu puikiu LB sėkmingumu politikoje nėra per daug sužavėta. Kažkoks nesmagus sumišimas jaučiamas skaitytojų tarpe, girdi, čia lyg perankstybo balandžio (aprilis!) apgavystė: laukėme vieno, o gavome visai ką kita.

● Jautresnieji LB nariai laukė iš vadovybės pirmiausia pranešimo apie 1973 m. nuveiktus darbus lietuviškos kultūros srityje. Dar visų yra manoma, kad nuo LB įkūrimo - jos pirmieji uždavinys yra visom išgalėm darbuotis mūsų kultūrą ugdam, planuojant, puoselėjant. Jei kultūra dabartinis metu ir yra glaudžiai susieta su politika, bet vis viena neturėtų būti patviskai nustelbta. Todėl daugeliui kyla liūdnos mintys. Argi kaip nuo tariamų kunigaikščių laikų (kunigaikštis įvardas istorijoje žinomas tik nuo 16 a. pabaigos, o iš seniau tebuvo kuningas) mūsų didieji vadovai neproporcingai dirbo daugiau politikoje negu kultūroje - ir dabar mes tebedarysime tą pačią klaidą? Ar taip esame surembeje, kad iš klaidų nepasimokome?

● Be abejo, kiekviena organizacija yra gyvas telkinys ir gali savo darbų kryptis pati nusistatyti ir net įstatų keisti. Bet todėl būtinas yra teisingas aiškumas, kad toliau nuo vadovų virtuvės stovintieji nariai nebūtų apgaudinėjami. Žmogus gi nori žinoti savo vietą, būtent: ar jis priklauso politinei ar kultūrinei organizacijai? Todėl ir pageidaujama, kad LB tiksliai apsispręstų ir atvirai paskelbtų savo bėgių pakeitimą. Tuomet reikėtų visuomenei skubiai pasirūpinti, kam atiteks kultūros darbų planavimai ir vykdymai? Gal būt, prisieiti sukurti naują vienetą, bet šitai delsti ilgiau yra nuostolinga. Ši padėtis jau per ilgai trunka, ir toks 'žaidimas tamsoje' yra beveik apgaulingas, kai nariai laukia vieno, o vadovybė atkiša visai kitą kortą. Ir kodėl LB vadovai rimčiau įsivažiuoti į kultūros darbus vengia? Nenori ar neturi laiko? Reikia atvirai išsiaiškinti. Atrodo, LB vadovybėn pateko asmenys, kurie kultūros darbui stokoja palinkimo. Labai gera, kad jie gabūs kitose srityse, ir niekas dėl to jų negali peikti. Kiekvienas žmogus, paprastai, yra apdovanotas tik vienu didesniu talentu ar pomėgiu. Visa bėda iškyla, kai išokama į ne savo vagą. Todėl ir tiek nesusipratimų, atrių ginčų atsiranda. Bet reikia teisingai apsispręsti, nes kultūros srities gyvybė ilgiau užantyje mariuoti yra neatleistina nuodėmė. Dabar perdang skaudus istorinis momentas, kad galėtume dideliais dalykais žaisti.

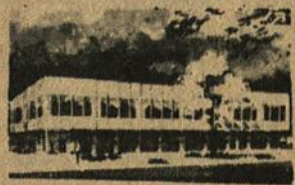
● Kad mūsų kultūros sritis jau pasimetusi ir apstingusi, stokoja vadovybės, rodo ir faktas, jog net Draugo priedo vedamasis irgi ryškiai rūgoja dėl sitokio apsilėidimo. O juk tai laikraštis, kuriame kaip tik dabartinės LB viršūnės turi savo tvirčiausią tribūną. Irgi L.K.M. AKADEMIJOS pranešimuose buvo pastebėta, jog mūsų kultūros reikalai permenkai aprūpinami ir tvarkomi, kad būtina kaip nors rimčiau išpareigoti ir planingiau veikti. Taigi, visi žiūrį LB arba nežino kur dairytis, o šioji kultūros darbams sukurta org-ja, anot priežodžio, - Nei pati valgo, nei kitiems duoda.

Ir švietimo srity tokių stambių nesusipratimų neiškiltų, jei turėtume veiklą ir jautrią kultūros srities vadovybę. Tuo tarpu ir pinigų nestokojama, ir pajėgių galvų dar nemaža, bet dėl organizacinės struktūros slubumo kultūros ratai suklumpo smėlyje.

Dabar ko reikia pirmiausia, tai - tiesaus atvirumo: jeigu ko LB nenori ar nepajėgia atlikti, tepraneša visuomenei, kad ši tuščiai nesitikėtų ir nebūtų veltui gaišamas taip brangus laikas - kad būtų galima bendrom jėgom ir nuovokom ieškoti kokios nors išeities iš šio stagnacijos taško.

TAUPYKITE DABAR

SANTAUPOS, PADĖTOS
IKI 10 DIENOS MĖNESIO.
NĖS NUOSIMCIUS NUO
MĖNESIO PIRMOS.

WE PAY HIGHEST RATES:

7 1/4% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)

6 1/4% — yr. Certificates (Min. \$1,000.00)

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

KOMPIUTERIO PIRŠLYBOS

Gavau darbo modernioje elektronikos įstaigoje. Dirbu prie kompiuterio. Galbūt turėčiau sakyti su kompiuteriu, nes jis yra mano kolega iš tikrųjų, o ne kokia mašina. Nuo jo priklauso mano duona. Universalus, moderniškas, tiesiog genijus, tas mano kompiuteris. Pabandėk sklyučius gaidoms, arba ant magnetinės juostelės kokių ieroglių paspaudyk ir po kelių sekundžių išeis opera su gata libretto; nori švilpauk, nori dainuok, kad nori, gali ir New Yorko filharmonijos orkestrą kvies-tis.

Kartais ateina pas mus žmonės, atsineša vaistams receptą, pažymėjimą, jog kelias dienas bus nedarbin-gas, prideda gimimo datą, ūgį, svorį, vedęs ar ne, gal dar kokią smulkmenėlę. Kai-nuoja tik tiek vienas doleris. Nespėju kasos registro tam doleriui nuspausti ir išlenda kortelė, kurioje pasakyta, kokią dieną ir nuo ko vaistų recepto savininkas mirs. La-bai retai apsirinka kokių pusvalandžių. Mirštantieji į laikrodį jau nebežiūri ir dėl to pusvalandžio nebesijaudi-na. Tik vieną vienintelį kar-tą vyras paskambino, kad jo žmona mirė vienu pusvalan-džiu vėliau. Žodžiu: proble-mų dar neturėjome.

Mūsų įstaigos darbo ap-imtis labai plati. Atliekame ne vien mirties datų nusta-tymą. Vienas iš svarbesnių mūsų patarnavimų yra pirš-lybos. Galbūt matėte mūsų lange reklamą: -- "Mes su-

randame gyvenimo drauga greitai ir pigiai". "Perfect service ir our motto". --Tik-rai 'perfect service' buvo mū-sų ne vien tik 'motto', bet gryniasias faktas. Kol var-gšas kompiuteris nesusitiko Kazės B. Nenoriu išduoti jos pavardės, nes manau, kad ir be pavardės ją visi ge-rai pažįstai.

Atėjo vieną dieną pas ma-ne Kazė, padėjo banknotą ant stalo ir sako: -- Duodu 10 dolerių iš karto ir kad man pripirštumėt kuo grei-čiausiai ir gerą vyrą, o ne ko-kį pašlemėką už vieną dole-ri.

-- Pašlemėkų mes netu-rime, -- bandau aiškinti. Bet žinote, kokia Kazė; jai neiš-aiškinti. Klausiu jos asme-niškų informacijų; amžiaus, sveikatos ir t.t.

-- Metų turiu tik 27, -- sako Kazė. (Jos sūnus 31-nų). -- Vaikiškom ligom gal kada ir sirgau -- nebeatsime-nu. Šiaip niekur neskauda, išskyrus dieglį šone pernai per išmynę įlindusį. Plau-kai mano natūraliai raudoni. Esu gero, švelnaus būdo, gali kaimynų paklausti. Sa-vo amžinatęsi Pranciškų tik du kartu kočėlu apkūliau. Kad jo raktikaulis lūžo, tai visai ne mano kaltė. Jis bu-vo labai trapių kaulų. Mėg-su namus, gamtą, gyvulius. Mano Fifi riebus, kaip par-šiukas. Pati matai, jog esu dar nieko sau bobikė. Taip ir pabadinėk tam savo kom-piuteriui, tik apie kočėlą gal nereikia minėti. Smulkme-na.

Badinėju. Kompiuteris springo, čiaudėjo, kosėjo ir išmetė kortelę su adresu. -- Aš pranešiu tam vyriš-kiui, kad su tavim susisiektu, -- sakau Kazėi.

-- Kas jis? Koks? -- kla-usinėja Kazė. -- Kaip atrodo? -- Mes tik adresus išduo-dame, -- sakau. -- Visa kita yra konfidencialu.

-- Gerai. Duokš kortelę. Pati važiuosiu, bus greičiau.

Čia noriu tik paaiškinti, jog kompiuteris turi tokią atminties kamerą, kurioje yra sudėta visų klientų charakteristika. Toje kame-roje kompiuteris derina atitinkamus partnerius iš-duodamas adresus.

Tą patį vakarą, vos grįžau namo, dar nespėjus nei pa-valgyti -- telefonas. Kazė.

-- Į kokią peklą tu mane nusiuntei. Tris dolerius už taksi sumokėjau, kol sura-do. Kažkoks murzinas kar-penteris... Lentom apsikro-vęs, karstus obliuoja ir po

skiedras kokia 15 kačių mai-gosi. Aš bijau karstu, o mano Fifi labai alergiškas katėms. Eik tu po velniais su tokiu kavalerium! Aš 10 dolerių sumokėjau ir kad man būtų vyras be karstu! Supranti? Rytoj anksti atei-siu ir tegul tas tavo kompiū-teris biskį geriau pačiaudo.

Sekantį rytą nuėjau tar-nybon anksti ir iš naujo ba-dinėju Kazės detales. Ši kartą pridedu daugiau tei-sybės apie amžių ir sveika-tą, net ir kočėlo neužmirš-tu. Prie durų jau laukė Ka-zė.

-- Turiu kitą adresą, bet jis Mėlynuose Kalnuose -- duodu jai kortelę. -- Gal far-meris koks?

-- Mėlynuose ar ružavuo-se; man visai nesvarbu. Tur-tingas fermeris man kaip tik tiktų. Juk ir damė Zahra iš-ėjo už fermerio su veršiu-ku. Jeigu man veršiuką do-vanos, aš tau atvešiu.

-- Ačiū. Nereikia, -- sakau. -- Neturiu vietos savo bute kačiukui. Veršiuką far-moj pasiilik, juk dovana.

Pagriebus kortelę išlėkė. Grįžo tik po trijų dienų.

-- Atiduok pinigų atgal! -- rėkia įbėgus. -- Dar kaip gyva tokio durno kompiū-te-rio nemačiau. 'Farmeris'? Nusiunčiau telegramą, kaip pridera. Į Sydney nuskri-dau. Paskui važiauvau trauki-niu, vėliau autobusu, kuris man dar du diegliu įkratė. Prie tokios lūšnos kelio ga-las. Lūšnoj senis sėdi. Paklausiau, kur mano far-meris gyvena. Parodė ranka į mišką. Ėjau tokiu akme-nuotu keliuku. Pradėjo lyti. Žiūriu, kad mano bateliai plyšta, kulnys nukrito. Nu-siaviau ir einu basa. Priėjau upeliuką. Tiltu nėra, o kitoj pusėj namas matosi. Lietus pila, kaip iš kibiro. Brendu. Vienoj rankoj batai, kitoj lietsargis, čemodanėlis. Be-brisdamas dumble pargriu-vas. Šlapią visą, purviną, iš-sidraikius. Pasibeldžiu į du-ris. Atidaro duris toks... Ap-sivilkęs nauju kostiumu, krakmolytais marškiniais. Ant stalo pyragai, šampano bonka. Ir dar šypso visa burna, tikras rupūžė. Norė-jau trenkti ir bėgti, bet lijo nesvietiškai. Atnešė dekių, davė tokį chalata, kad dvi būtume tilpe. -- Miške dirbu, -- sako. Medkirtys ar eigu-lys; velniai jį žino. Kad nors būt nesišpysojęs... Išmiego-jau ir grįžau. Atiduok 10 do-lerių ir jokių kompiuterių daugiau pažinti nenoriu.

Pasibarėm ir grįžinau tik penkis. Vis dėlto kompiū-te-ris du adresus davė. Mes biznio žmonės.

Kazė išėjus stovėjau ir susimąsčius šiaip sau, nei ši nei tą spaudinėjau. Suko-sėjo kompiuteris nedrąsiai ir iškrito kortelė. -- "Veronika will you marry me? I love you!"

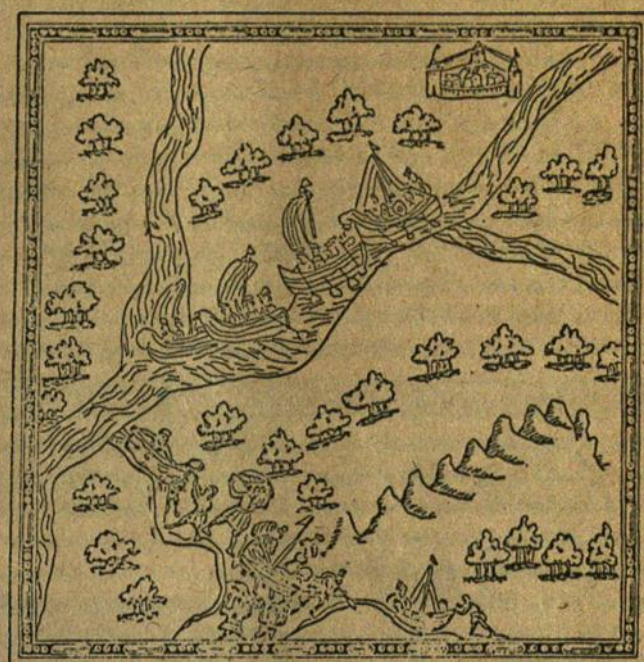
P.S. Jeigu manot, kad aš iš tarnybos išėjau dėlto, jog kompiuteris pats man pasi-piršo; tai labai apsirinkat. Aš dar dvi savaites dirbau. Bet kai Kazė atėjus atnešė man 100 dolerių ir dėžę šokolado, apsilvilkus nauju 'minko' paltu ir pasigyrė, kad eigulys pasirodė esąs turtingas ir atskrido savo lėktuvu. To mano nervai ne-beišlaikė.

Veronika S.

ČESLOVAS GEDGAUDAS IR LIETUVOS ISTORIJA - V

LIELMAINA (3)

JURATĖ STATKUTĖ-DE ROSALES

Senovės graviūra vaizduojanti pervalką.

"Yra mažas aukštumos plotas šiaurės vakarų Rusi-joj, nepilnų šimto kvadra-tinių mylių ir ne daugiau 1.000 pėdų virš jūros lygio savo aukščiausiame punkte. Iš jo išteka didelės upės, ku-rios, ar tai pačios, ar perė-jus lengvai įveikiamas per-valkas, jungiasi viena su ki-ta ir atveria vandens kelius į du žemynus ir į visas pa-saulio jūras. Ta vietovė yra vadinama Valdajaus kalnais, ir ji gali būti apibūdinta kai-po sritis, kurioje randasi svarbiausios ir strategiš-čiausios Europos ir Azijos pervalkos. Faktinai, į tą vie-tovę galima žiūrėti kaip į vieną didelę pervalką ir tuo pačiu kaip į raktinę pasa-ulio pervalką. Anksti savo is-torijoje, Rusijos slavai įžen-gė į tą sritį iš kurios išplau-kia Vakarų Divina, Ilmenio ežeras, Volga ir Dniepras. Ir rusų ekspansija upių vago-mis į visas puses nuo šio pervalkos centro sukūrė ru-sų 'spaudimą į jūrą' -- kuris bus išaiškintas ir iliustruo-tas tolimesniuose puslapiuo-se."

Šitokiais žodžiais praside-da Californijos Universiteto Profesorius Robert J. Ker-ner knyga "The Urge to the Sea -- The Course of Russian History".

Kalbėdama apie Č. Ged-gaudo knygos būsimą įtaką į Lietuvos istorijos mokslą, Kernerio studiją pasirinkau tyčia tam, kad gyvu pavyz-džiu galėtume įsitikinti, jog mūsų laikais yra būtina tyri-mų sąžiningumą papildyti platesniu, ne vien siaurai smulkmeniškų, akiračių. Kernerio knyga vaizdžiai iliustruoja pavojus, į kuriuos rimtas, kruopštus, sąžini-ngas, vien dokumentais ir faktais pasiremiąs mokslininkas visgi gali įpulti, jei jis nesuvokia skirtumo tarp išcenzuruotų ir necenzuruo-tų praeities šaltinių.

Kernerio knygos pagrindi-nė teorija, kad Valdajaus kalnų kontrolė atvėrė seno-vėje politinius ir ekonomi-nius kelius į du žemynus ir į visas jūras -- abejonių nesu-kelia. Kernerio teorija, kad rusų dabartinės imperijos galia atsirado tuomet, kai slavai užvaldė Valdajaus aukštumą ir pradėjo leistis upėmis žemyn, užvaldydami visas aplinkines teritorijas ir dasimušdami iki visų jū-rų -- irgi yra įtikinanti. Patys rusai, kurių kai ku-riuos senesnius mokslinin-kus mini Kerneris, šią teori-ją jau yra įtikinančiai svars-tę.

Kas tačiau skaitytoją ste-bina, tai visiškai Kernerio nenoras suprasti, kad prieš slavus, būta kitų genčių kurios tą Valdajaus aukštumą valdė, ten gyveno, ir kurios lygiai kaip vėliau sla-vai, ta sritimi naudojosi tam, kad kontroliuoti ir valdyti vandens kelius į du žemy-nus ir į visas jūras. Čia tat susitinkame su stačiai neįti-kėtina Kernerio knygos silp-nybe: pašventęs visą tomą tam, kad įrodyti Valdajaus aukštumos strateginę ir pre-kybinę svarbą, Kerneris is-toriją pradeda faktu, kad to-kios svarbos nebuvo...

Bandant įžiūrėti, kodėl rimtas mokslininkas taip aki-vaizdžiai suklupo, tenka peržvelgti Kernerio naudo-tus istorinius šaltinius, ir pastebėti, kad jie visi pra-sideda su... krikščionybės įvedimu. Suprask, prieš krikščionybę, istorijos nebu-vo... Išeina, kad nebuvo nei Valdajaus aukštumos svar-bos, nei baltų, kurie, anot archeologijos, toponimijos, kalbotyros, tautosakos, to-se Lielmainos (ankstyvasis Ilmenio vardas, 'didžioji maina', pagal latvių žodį 'liels' -- didelis) srityse gyveno nuo žiliausios seno-vės. Išeina, kad ten nebuvo nei prekybos, nei politinių bei ekonominių interesų, nei kovų dėl upių ir sričių kontrolės...

Savaime aišku, šitaip klau-simą pastačius pats Ker-neris būtų tuoj atsakęs, kad tai nesąmonė - žmonės gy-veno, prekiaavo, valdė, kovo-jo nuo seniausių laikų, kai dar krikščionybės iš viso ne-buvo pasaulyje. Tačiau yra būdinga tai, kad Kerneris NIEKAD ŠITAIP KLAUSI-MO SAU NEPASTATĖ. Jis priėmė jam patiekiamus do-kumentus už gryną pinigą ir savo knygą pradėjo su ly-giai tokiomis pat pasakėlė-mis apie 'miglotas pelkes', kaip mūsų istorijos vadovė-liai, kad prasideda ... 1251-ais metais, su Mindaug krikš-tu.

Dr. M. Gimbutienė, savo proistoriniame žemėlapyje nurodo, kad visa Valdajaus -Lielmainos sritis 1.500 me-tais prieš Kristų jau buvo baltais apgyventa. Dabar-tiniais laikais, M. Gimbutie-nės autoriteto netiktai joks archeologas neginčija, bet ir visa rytų Europos moder-nioji archeologija juo remi-asi. Tuo tarpu istorikai iki šiol tokius davinčius vis dar kažkodėl atmėta, lyg jų iš viso nebūtų pasaulyje.

Faktas, kad Valdajaus ir Lielmainos sritys buvo bal-tais apgyventos, Kernerio knygoje net nėra atžymė-tas, tiesa, gal todėl, kad jo laikais niekas apie tokius da-lykus nė nekalbėjo... Pirma Kernerio užuomina apie lietuvius atsiranda tiktai jo knygos 21-ame puslapyje, aprašant kovą tarp ATĖJO-NŲ slavų su 'Lithuanian raiders' (sic) dėl Novgoro-do, aišku, slavams laimint, nes kitaip kronika apie tuos įvykius greičiausiai iki Ker-nerio laikų nebūtų išlikus...

Tarp tų 'lietuvų užpuo-likų' (ar plėšikų) ir kažkodėl irgi užpuolikais esančių sla-vų, kovos tęsiasi iki lemiamo Ivan III laimėjimo 1471 me-tais, ir Ivan Žiaurijo latvių nugalėjimo 1583 metais.

Čia visgi Kerneris atbun-da, ir padaro vieną teisin-gą pastabą: "the control of the entire Valdai hills por-tage system would have gi-ven Lithuania decisive ad-vantages over Moscow". (1) Deja, šita pastaba padaręs, jis vistiek dar nepajėgia įžiū-rėti, jog jis čia aprašo 700 metų trukusias kovas tarp baltų ir slavų dėl tos rakti-nės srities kontrolės. Kol baltai Lielmainos sritis val-dė, iš tiesų, jie buvo visų iš Valdajaus išplaukiančių van-dens kelių valdovai, nuo jū-ras iki jūros. Naugardui ir rytiniams latviams kritus, Valdajų užėmė slavai ir nuo to laiko politinės svarstyklės pasiviro slavų naudai.

Kerneris yra bešališkas mokslininkas, amerikietis, pas jį nėra nei paviršutiniš-ku tezių, nei nesąžiningų tendencijų. Jis sudaro puikų pavyzdį, iliustruojantį kokių būdu visa eilė mūsų, lietu-vių, lygiai tokių pat sąži-nių mokslininkų yra įpuo-lę į tas pačias klaidas, ku-rios Kernerio knygą taip stipriai atžymėjo. Ir jis su-daro gerą pavyzdį, nurodan-tį kokią gilią naujų pažiūrų vagą atveria Č. Gedgaudas Lietuvos istorijos vertinimo srityje. Nes be Č. Gedgaudo knygos, turbūt nei vienas iš mūsų nebūtų pastebėjęs Kernerio knygoje implikuo-tos 'miglotų pelkių' pradžios absurdiškumo...

(1) Viso Valdajaus aukštumos pervalkų junginio kontrolė būtų suteikiusi Lietuvai lemiamą pranašumą (kovo-je) prieš Maskvą.

WANTED EXPERIENCED WELDERS

Experienced on Hobart Mig 16 ga. and up. Short run work, must do his own setups and fitting, also light plate burning. Accurate small to medium work.

REX METAL PARTS CO.

1295 WEST 78TH ST. CLEVELAND, OHIO 216-281-9710

(10-16)

MAINTENANCE MECHANIC NEED A CHANGE?

OWENS CORNING FIBERGLASS has a continuing need for maintenance mechanics with general plant main-tenance experience in a heavy manu-facturing environment. Our team of over 50 maintenance mechanics per-form preventive maintenance and re-pair on such systems, equipment as air power systems, belt and chain conveyor systems, variable speed bearings, drives, hydraulics, and trans-missions. If you have experience in these areas, can read blueprints, arc weld, cut and burn, you are probably the man for the job. This may be the change you are looking for. Apply in person to Employment Office or call, 964-9814 to arrange an interview.

We are an Equal Opportunity Employer

OWENS CORNING FIBERGLASS

7000 McLarin Rd. Fairburn, Ga.

(14-23)

Apie...prievar-tavimą literatūroje

(Atkelta iš 3 psl.)

Tad, kalbant apie sovie-tinius lietuvių rašytojus negalima žiūrėti į visą jų ma-šę, susidedančią iš šimto ir penkiasdešimties personų, kaip į itin nelaimingų asme-nų masę, kurie skriaudžia-mi ir persekiojami dėl vis misteriška saugojamų lietu-viškų aspiracijų. Ta masė nėra monolitiška. Toje ma-sėje, dėl griežtos atrankos, daug tokių maskolbėnių, kurie aršesni savo ištiki-mybe Maskvai už pačius ru-sus! Ir čia pat pagarbiai len-kiamie galvą tiems, kurie tik-rai kenčia dėl prievartinio klusnumo okupantui.

(Bus daugiau)

DVIEJŲ SAVAIČIŲ

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Vyksta: gegužės 15 rugpiučio 7
birželio 5 rugsėjo 4
liepos 3 spalio 2

ir

gruodžio 20

Jungtis prie grupių galima

BOSTONE ar NEW YORKE.

GRUPĖSE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS -- NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

ISIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriosia Amerikoje ir Europoje "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sukuria plaukų stiklinę, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralių plaukų spalvą. JIB vor-todami nebušite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti valstinių RED BLUE knygoi. JIB Medicine Lg. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei. 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

Vasario Šešioliktoji Chicagoje

KALPAS UOGINIUS

Chicagoje lietuvių tautos šventę, kaip kas met, rengė ALT skyrius. Minėjimo apeigos pradėtos vasario 16 d. 12 val. žuvusiųjų dėl laisvės pagerbimu, Jau-nimo Centro aikštėje. Vasario 17 d. šv. Kryžiaus bažnyčioje, iškilmingas mišias atnašavo vysk. A. Deksnys. Patriotinį pamokslą pasakė kun. Kęstutis Trimakas, S. J. Lietuvių evangelikų - liu-teronų Tėviškės parapijos bažnyčioje, Lietuvos laisvės intencija iškilmingas pamaldas atlaikė kunigas klebonas A. Trakis.

Gražia įžanga sudominti, chicagiečiai jau nuo 1-os valandos rinkosi Marijos Aukštesniosios mokyklos salėn, kur gerai rengėjų suorgani-zuota programa, beveik punktualiai 2 val. prasidėjo. Scena buvo papuošta milžiniška Lietuvos vėliava ir nestilizuota Vytim. Įnešus Amerikos ir Dariaus-Girėno bei Don Varno Amerikos legionų postū vėliavas, solistė Prudencija Bičkienė sugiedojo JAV ir Lietuvos himnus. Darnus mūsų tauti-

Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė kalbasi su kongresmanu B. Hanrahan.

VYTAUTO A.
RAČKAUSKO
NUOTRAUKOS

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metinių minėjimo dalyviai Marijos aukštesnėje mokykloje, vasario 17 d. Chicagoje.

Chicagos Lietuvių Operos moterų chortas, vadovaujamas Alice Stephens dainuoja minėjime.

nio atžalyno trio: Audronė Gulbinienė, Kornelija Bakšytė ir Viktoras Mieliulis, dalimis, paskaitė invokaciją baigtą žodžiais (maždaug) – "Teisingasis Viešpatie, teikis gražinti mūsų Tėvynei Tavo širdžiai paaukotai Lietuvai, laisvę ir nepriklausomybę..." Nepriklausomybės aktą skaitė jaunuolė, dviejų studentų asistuojama.

Neolituanas Rimas Šarka, Chicagos Lietuvių Tarybos pirmininkas, pavyzdinčiai pravedęs Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo minėjimą Marijos aukštesnėje mokykloje, Chicagoje, vasario 17 d.

Rūta Bobelytė, kūrėjo savanorio ir Vyčio Kryžiaus ordno kavaleriaus a.a. pulkininko Jurgio Bobelio, anūkė. Generalinė konsulė p. Daužvardienė, pasveikinusi susirinkusius ministerio p. J. Kajecko vardu, kaip visada jausmingai - patriotiniais žodžiais paminėjusi prieš 56-rius metus Lietuvą ištikusią didžiąją tragediją, priminė, jog vasario 16-tą d., Nepriklausomos Lietuvos konsulatui Chicagoje sukako 50 metų gyvavimo ir veiklos. Nors konsulai keičiasi, bet konsulas kaip Lietuvos nepriklausomybės simbolis, be jokių pasikeitimų pastoviai budi Lietuvos piliečių interesų sargyboje. Baigdama savo kalbą p. Konsulė, paskatino ir padėsinio lietuvių ir ateityje tokiu pat sąmoningu ryžtu ir darbu veikti ir dėl Lietuvos išlaisvinimo kovoti tol, kol teisybė laimės -- Lietuva atgaus

Kalba Cook apskrities tarybos prezidentas G. Dunne.

laisvę ir Nepriklausomybę Cook County Prezidentas G.W. Dunne, lakoniškai pasveikino minėjamą susirinkusius, pagyrė lietuvių už energingą dėl savo tautos ir krašto laisvės kovą ir išreiškė linkėjimus ir viltį, kad Lietuva atgaus laisvę ir nepriklausomybę. Latvių tautos atstovas, Aleksis Elvis, šio skaudaus jubilėjaus proga pasveikino lietuvių lietuviškai ir skatino vieningai ir be paliovos už abiejų pavergtų tautų laisvę ir nepriklausomybę kovoti iki tiesa ir teisingumas laimės -- lietuviai ir latviai

vėl bus laisvi ir nepriklausomi. Kongresmanas Bob Hanrahan be panašiomis progom įprasto trafareto -- linkėjimų ir ketinimų, didesnė savo kalbos dalį kreipė į mūsų laisvės kovotoją, sąmoningą tautietį Simą Kudirką. Vaduoti Simą Kudirką iš bolševikų katargos, pabrėžė Kongresmanas, tai mano ir jūsų reikalas. Žadėjo, kiek jo galimybės leidžia, dėti visas pastangas, išnaudoti visus galimus grąžinti Kudirkai laisvę ir atiti (Nukelta į 6 psl.)

Neolituanas dr. Vytautas Dargis kalba Marijos aukštesnėje mokykloje vasario 17 d. minint Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metines Chicagoje.

Nijolės Pupienės vadovaujama neolituanų tautinių šokių grupė minėjimo meninėje programoje.

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

Verdi 3 veiksmų, 5 scenų opera

Kaukių Balius

PREMJERA kovo mėn. 23 d. 8:00 val. vakare

II spektaklis kovo mėn. 24 d. 3:00 val. popiet

III spektaklis kovo mėn. 31 d. 3:00 val. popiet

MARIJOS MOKYKLOS AUDITORIJA

67th ir South California Avenue

Bilietai gaunami MARGINIUOSE, 2511 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629

Telef. — PR 8-4585

BILIETŲ KAINOS: parterėje \$10, 9, 7 ir 5; balkone \$10, 7 ir 4.

Diriguoja VYTAUTAS MARIJOŠIUS
(I ir II spektaklis)

ALVYDAS VASAITIS (III spektaklis)

Režisierius — THOMAS J. COWAN

Dekoratorius — ADOLFAS VALEŠKA

Chormeisteriai: ALICE STEPHENS, ALFONSAS GEČAS

Apšvietėjas — KAZYS CIJONELIS

Scenos vadovas — KAZYS OŽELIS

Dainuoja:

ROMA MASTIENĖ (II)

MARGARITA MOMKIENĖ (I)

DAIVA MONGIRDAITĖ (II ir III)

DANUTĖ STANKAITYTĖ

ALDONA STEMPUŽIENĖ (I ir III)

JUOZAS ALEKSIONAS

ALGIRDAS BRAZIS

VALENTINAS LIORIENTAS

VYTAS NAKAS

JULIUS SAVRIMAS

JONAS VAZNELIS

STEFAN WICIK

CHICAGOS LIETUVIŲ OPEROS CHORAS

VISI IR IŠ VISUR KVIEČIAMI ATVYKTI Į OPEROS SPEKTAKLIUS

Neolituanė Rūta Bobelytė skaito Nepriklausomybės atkūrimo aktą. Greta Marius Kasniūnas.

Didžiausias kailių
pasirinkimas

pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

NORMANA
BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir

677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

VASARIO ŠEŠIOLIKOTOS MINĖJIMAS

Vasario 16 d. DLOC šventė didelė šventė. Paminėjo savo veiklos 30-ties metų sukaktį ir pagerbė vasario šventės pagrindinį kalbėtoją Valdą Adamkų.

Minėjimą atidarė ir jį pravedė DLOC pirmininkas

Chicagoje...

Neolituas Jonas Valkiūnas skaito rezoliucijas.

(Atkelta iš 5 psl.)

traukti' ji Amerikon, kurios pilietis, pagal motiną, jis, Simas Kudirka, yra!... Vientinėlis, "siauruose rėmuose, savo vykusioje istorinio literatūrinės dvasios, patriotinėje pagrindinėje kalboje, dr. Vytautas Dargis, be kito ko, jautriai paminėjo, anot jo, reikšmingiausius šio minėjimo "kaltininkus" - Lietuvos kūrėjus - savanorius, be kurių didelio ryžto, drąsos ir kraujo aukos, Vasario 16-tiosios Aktas nebūtų tapęs istoriniu dokumentu, o tikriausiai ir Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvių niekada nebūtų tekę minėti... Patriotinė, dinamiška, graži ir prasminga svo kalba dr. Vytautas Dargis, baigė kviesdamas lietuvių nuosirdžiai ir vieningai tėvynės išlaisvinimui darbuotis, nes tik vienybėje glūdi mūsų negausios, pasaulyje išblaškytos tautos galybė. Tik vieningi būdami priartinsime ir atkovosime mūsų tautai laisvę ir nepriklausomybę.

Visiems kalbėjusiems buvo plokama. Tačiau daugiausiai ir entuziastiškiausiai (kelis syk net pertraukiant kalbą) buvo plokama dr. Vytautui Dargiui. Po dr. V. Dargio kalbos, Chicago ALT talkininkės, Korp! Neo-Lithuania narės, rinko aukas, v.s. Alvydas Jonikas anglų kalba paskaitė minėjimo dalyvių vardu parengtas JAV Prezidentui ir Senatui rezoliucijas ir legionieriai išnešė savąsias vėliavas.

Po trumpos pertraukėlės sekė meninė minėjimo dalis, kurią nuotaikingai atliko solistė Prudencija Bičkienė - žodžio ir dainos pynė, puikiai padainavo Alice Stephens diriguojamas Chicago lietuvių operos moterų choras; solistei ir chorui akompanavo Geraldine Nawronski. Baigminę minėjimo programos dalį, atliko Nijolės Pupienės vadovaujama Korp! Neo-Lithuania tautinių šokių grupė, šaučiai pašokdama: ketvirtainį, blezdingėlę, malūnėlį ir kt. lietuvių tautinius šokius. Šokiams grojo jaun. akordeonistas Petras Blėkys. Solistė, choro dirigentė, šokių vadovė - buvo apdovanotos gėlių puokštėmis. Minėjimas užtruko truputėlį virš dviejų valandų, bet publika juo buvo labai patenkinta.

Visais požiūriais minėjimas laikytinas gerai pasisekusiu.

Antanas Sukauskas. Garbės prezidiumą sudarė: Vladas Selenis, Feliksas Motuzas, Elžbieta Paurazienė, Valdas Adamkus, Bernardas Brizgys.

Atsistojimu ir tylos minute buvo pagerbti mirė nariai.

Sukakties proga DLOC raštu sveikino: ALT pirmininkas dr. Kazys Bobelis ir LB Detroito apylinkės valdybos pirmininkas Jonas Urbonas. O žodžių sveikino beveik visų esančių Detroito organizacijų atstovai pasakydami vieni ilgesnį, kiti trumpesnį kalbą. Jų eilėse turėjome ir šios organizacijos steigėją Feliksą Motuzą.

30-ties metų sukakties proga buvo apdovanoti atžymėjimais organizacijoje pasižymėję veikėjai ir gavo atžymėjimus: Feliksas Motuzas, Matas Simonis, Marija Sims, Bernardas Brizgys, Alfonsas Nakas, dr. Kazys Karvelis, Kazys Veikutis, inž. Jonas Gaižutis, Rapolas Valatka, Ignas Skirgudas, Rimas Sukauskas, Pranas Polteraitis. Lentelėmis: Elžbieta Paurazienė ir Antanas Sukauskas.

Minėjime trumpą žodį tarė ir Valdas Adamkus, žadėdamas daugiau pasakyti Lietuvos Nepriklausomybės 56 metų sukakties minėjime vasario 17 d. Kultūros Centre.

Meninę programą atliko Windsoro mergaičių kvartetas "Aušra", kurį sudaro Dana Kozulytė, Rūta Čerskutė, Aldona Tautkevičiūtė, Nijolė Giedriūnaitė, vadovaujamos Valės Tautkevičienės.

Po meninės dalies sekė vaišės. Ir kas stebėtina mes turėjome svečių tarpe buvusį DLOC pirmininką dr. Kazį Karvelį, kuris labai gyva ir graži kalbą pasakė.

Lietuvos Nepriklausomybės sukakties minėjime Viktoras Nakas įteikia knygą pagrindiniam kalbėtojui amerikiečiui David Green (viduryje). Dešinėje stovi DLOC pirmininkas Antanas Sukauskas.

Publika vasario 16 d. minėjime Kultūriniame Centre.

Stasio Butkaus šaulių kuopos kanklininkės atlikusios meninę dalį Vasario 16 d. minėjime Kultūriniame Centre.

Minėjimas baigtas sugiedant Tautos Himną. Paminėjime dalyvavo gražus būrelis detroitiečių.

Lietuvos nepriklausomybės pagrindinis minėjimas įvykęs vasario 17 d., kurį suruošė Detroito Lietuvių Organizacijų Centras, praėjo su dideliu pasisekimu. Minėjimas prasidėjo su pamaldomis Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje 12 val. Į bažnyčią organizuotai buvo įneštos 7 organizacijų vėliavos. Dalyvavo uniformuoti šauliai, savanoriai kūrėjai, skautai, ateitininkai, Dariaus Girėno Klubas ir Amerikos Lietuvių Veteranai. Mišias atnašavo parapijos klebonas Mykolas Kundrotas ir kun. Alfonsas Babonas.

Į iškilmingą pagrindinį minėjimą atsilankė per 600 publikos, kas Detroito sudaro daugumą. Minėjimą atidarė DLOC pirm. Antanas Sukauskas. Programai vadovauti buvo pakviestas Michigano Universiteto politinių mokslų studentas, lietuviškų jaunimo organizacijų veikėjas Viktoras Nakas. Buvo įneštos į salę visų organizacijų vėliavos. Jung-

Meninės programos atlikėjoms 'Aušros' kvartetui įteiktos gėlės. Iš kairės: Antanas Sukauskas, Vida Gogelytė, Valė Tautkevičienė, Kristina Puidaitė, Dana Kozulytė, Rūta Čerskutė, Aldona Tautkevičiūtė ir Nijolė Giedriūnaitė.

tinų Amerikos Valstybių himną sugiedoję solistas Pranas Zaranka. Invokaciją sukalbėjo šv. Petro parapijos klebonas Viktoras Kriščiūnevičius. Žuvusiems už laisvę pagerbimo metu labai jautriai deklamavo Taura Zarankaitė. Po žuvusių pagerbimo buvo pagerbti savanoriai kūrėjai, atžymint tautinių spalvų ženkleliu. Atliko birutininkė Kristina Daugvydienė, asistuojant Vidai Nakaitei ir Kristinai Veselkaitei. Michigano Gubernatoriaus proklamaciją perskaitė Rita Garliauskaitė, Detroito mero proklamaciją - studentė Aldona Tautkevičiūtė. Rezoliuciją perskaitė studentas Jonas Marcišauskas, kuri buvo priimta ir išsiuntinėta valdžios pareigūnams. Donald F. Fracasi Southfieldo meras buvo pakviestas ir atsilankė į minėjimą ir jis pats perskaitė savo proklamaciją. Buvo pristatyti atsilankę į minėjimą garbės svečiai. Iš amerikiečių pagrindinę kalbą pasakė Detroit News Editor David Green. Lietuvių pagrindinis kalbėtojas buvo ALT direktorius, dabartinis Gamtos Apsaugos Įstaiigos Vidurio Vakarų Rajono viceadministratorius, inž. Valdas Adamkus. Apie pasikaitininko V. Adamkaus kal-

bą detroitiečiai labai palankiai atsiliepė. Vaizdžiai ir su labai daug žinių apie Lietuvą pakalbėjo amerikietis kalbėtojas David Green.

Galio sakyti, kad pirmas iš amerikiečių kalbėtojų tiek daug apie Lietuvą ir bendrai apie pabaltiečius kalbėjo. Minėjimas praėjo visapusiškai gerai. Meninę programą atliko Detroito meninės pajėgos: solistas Pranas Zaranka, akompanuojant Elenai Mikolaitienei ir St. Butkaus šaulių kanklininkų būrelis, vadovaujamas Danutės Petronienės. Už atliktą meninę programą padėkojo pirm. A. Sukauskas, gėles įteikė K. Daugvydienė, asistuojant Vidai Nakaitei ir Taurai Zarankaičiai.

Pabaigai sugiedotas Tautos Himnas. (as)

Greitesniam pašto korespondencijos gavimui, Dirva pašte išsinuomavo pašto dėžutę - P. O. Box 03206, tad siųsdami Dirvai laiškus, korespondencijas ar pinigų, adresuokite:

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

TOOL ROOM

Lathe hands and tool makers for night shift.
Near Brook Park
West 130 Street
Call Mr. Tardio, 216-267-6200 (15-24)

WANTED JOURNEYMEN DIE MAKERS

Experienced requested in progressive dies & research & development. Must be able to set up work from blue prints and close tolerance. Lead man capabilities. Top wages, good working conditions and fringe benefits.
M & S TOOL & DIE CO.
14440 172nd AVE.
GRAND HAVEN, MICH.
616-842-2581 (15-18)

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE GEROVĖS KOMITETAS

Brangūs broliai ir sesutės, SLA nariai:

Praeitose SLA nominacijose, 1973 m. gruodžio - December mėn., mūsų komitetas rekomendavo šiuos asmenis į SLA PILDOMĄJĄ TARYBĄ.

Paul P. Dargis	Prezidentas
Alexander Chaplikas	Viceprezidentas
Genevieve Meiliūnas	Sekretorė
Euphrosine Mikužis	Izdininkė
Christine Austin	Iždo globėja
Josephine Miller	Iždo globėja
Dr. Daniel Degesys	Daktaras kvotėjas

Viršminėti kandidatai nominacijose gavo didžiausią skalčių balsų. Mes juos pasirinkome, nes žinome, kad jiems vadovaujant bus užtikrintas SLA turtas ir pažanga. Mes žinome, kad jie yra garbingi asmenys, turintieji didelį patyrimą. Jie dirbs sutartinai. Jie tikrai tikriausiai organizacijos ateitį užtikrins geriausiai ir sąugiausiai.

GEROVĖS KOMITETAS džiaugiasi ir tuo, kad SLA prezidentas Paul P. Dargis nestatė atskirai savo kandidatūros, bet į rinkimus eina kartu su kitais, iš anksto numatytais asmenimis kitoms pareigoms Pildomojoje Taryboje. Tai rodo jo rimtą pažūrą, kaip galima iš anksto numatyti, kad Pildomojoje Taryboje darbas būtų darnus, našus ir visokeriopai naudingas.

Alexander Chaplikas - viceprezidento pareigoms, Euphrosine Mikužis - izdininkės pareigoms ir Josephine Miller - iždo globėjos pareigoms - tai visi trys jau seniai visiems nariams žinomi iki šio meto dirbusieji Pildomosios Tarybos nariai. Jie jokių abejonių nekeltų, vertingi naudingais savo darbais.

Malonu išlyti tris naujus asmenis į Pildomąją Tarybą: Genevieve Meiliūnienė - sekretorės pareigoms, Christine Austin - iždo globėjos pareigoms ir dr. Daniel Degesys - daktaro kvotėjos pareigoms. Tačiau ir šie trys asmenys nėra nauji, nepažįstami kandidatai, bet žinomi savo visuomenine veikla kitose pareigose ir, svarbiausia, gerai pažįstami ilgalaikei SLA prezidentui Povilui Dargiui, taip pat kitiems Pildomosios Tarybos nariams.

Šis naujas pilnas sąstatas į SLA Pildomąją Tarybą yra nuoseklus, tradicinis ir rimtai apgalvotas. Šiuo paaiškinimu, manome, atsakėm į klausimą, kodėl mūsų komitetas kviečia visus SLA narius kovo - March mėnesyje balsuoti ir išrinkti į Pildomąją Tarybą šiuos asmenis:

Paul P. Dargis	Prezidentas
Alexander Chaplikas	Viceprezidentas
Genevieve Meiliūnas	Sekretorė
Euphrosine Mikužis	Izdininkė
Christine Austin	Iždo globėja
Josephine Miller	Iždo globėja
Dr. Daniel Degesys	Daktaras kvotėjas

Mes pasirinkome viršminėtus veikėjus į Pildomąją Tarybą, būdami įsitikinę, kad jie geriausiai rūpinsis visų SLA narių gerove, kad jų vadovaujamas Susivienijimas augs ir stiprės.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Gerovės Komitetas

REKOMENDUOJAME IR PASIRASOME:

A. S. Trečiokas, 81 kp., Orange, N. J.; M. Zdanienė, 40 kp., Pittsburgh, Pa.; Milda Anesta, 175 kp., Dorchester, Mass.; P. B. Balčikonis, 50 kp., Binghamton, N. Y.; H. Čičauskienė, 134 kp., Chicago, Ill.; Alfonsas Brazulius, 14 kp., Cleveland, Ohio; B. Spudienė, 335 kp., New York, N. Y.; J. Krasinskas, 57 kp., Worcester, Mass.; M. Stanislovaitienė, 35 kp., Wilkes-Barre, Pa.; Nellie Bayoras, 7 kp., Pittston, Pa.; Antanas Diržys, 126 kp., New York, N. Y.; E. Petraitienė, 226 kp., Chicago, Ill.; Dr. A. Kapoczy, 43 kp., Boston, Mass.; Fovilas Šukys, 14 kp., Cleveland, Ohio; A. Andriulonis, 308 kp., Boston, Mass.; K. J. Mačiukas, 260 kp., Chicago, Ill.; George Zilinskas, 104 kp., Pittsburgh, Pa.; Juliana Andriulonis - Comley, 73 kp., Pittsburgh, Pa.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS MINĖJIMAS

ALT S-gos Clevelando skyrius rengia savo skyriaus nariams ir prijaunantiems Vasario šešioliktosios minėjimą šį šeštadienį, kovo 2 d. Lietuvių Namų salėje. Paskaitą skaitys dr. Antanas Butkus. Po to bus trumpa meninė programa ir vaišės.

Skyriaus valdyba maloniai kviečia skyriaus narius, jų šeimas bei prijaunčius bičiulius atsilankyti.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

KOVO 2 D. Vasario šešioliktosios minėjimas Lietuvių Namų salėje. Pradžią 7 v.v. Rengia ALT S-gos Clevelando skr.

KOVO 17 D. Diplomato-poeto J. Baltrušaičio paminėjimas Lietuvių Namuose. Pradžią 4 val. p.p.

KOVO 23 D. Kaziuko mugė. Nauj. parapijos salėje.

BALANDŽIO 20 D. Pavasarinis balius. Rengia Liet. Inž. ir Architektų S-gos Clevelando sk. ir Ohio Liet. Gydytojų D-ja Lietuvių Namuose. Pradžią 7:30 v.

BALANDŽIO 20 D. Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos pavasario balius.

BALANDŽIO 28 D. Grandinėlės pasirodymas CCC Teatre.

GEGUŽES 4 D. A. Kairio drama iš 1941 m. suklilimo. Nauj. parapijos salėje.

GEGUŽES 5 D. būrutių rengimas.

GEGUŽES 12 D. Skulptoriaus P. Baltuonio kūrinių paroda Europa Travel Service salėje. Rengia Korp. Giedra.

GEGUŽES 19 D. Motinos dienos minėjimas. Rengia šaulių kuopos moterų sekcija Lietuvių Namuose. Pradžią 4 val. p.p.

AMERIKOS LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ SAJUNGOS CLEVELANDO SKYRIUS IR OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA RENGIA

PAVASARINĖ BALIŲ

Š. M. BALANDŽIO MĖN. 20 DIENĄ, ŠEŠTADIENĮ, 7:30 VAL. VAK.

CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMUOSE, 877 EAST 185 STREET.

Programoje CLEVELANDO VYRŲ OKTETAS. Šokiams gros SERBŲ orkestras. Kokteiliai 7:30 v. v. Vakarienė 8 v. v.

I balių maloniai kviečiami visi Clevelando ir apylinkės lietuviai.

Bilietai užsakomi ir stalai rezervuojami (10 žmonių) iki vasario 23 d. pas:

Dr. D. Degesj — 451-4969, Inž. J. P. Nasvytj — 944-8536, Inž. B. Steponj — 845-6740, Dr. J. Stankaitj — 531-0040. Kaina \$15.00 asmeniui.

FILATELIJOS KAMPĖLIS

(2)

ANTANAS BERNOTAS

JAV sausio 4 d. išleido 10 centų pašto ženklą su įrašu: "It all depends on ZIP CODE", skirtą propaguoti prieš kelis metus įvestai pašto zonų paskirstymo sistemai. Pašto ženklas spalvotas. Jame parodyti laišakai ir įvairios susisiekimo priemonės.

Jau prieš kelis metus buvo pradėta spausdinti kiekvieno pašto ženklo lapo pakraštyje stilizuotus laiškininkus, taip vadinamus Mr. ZIP (vieną kartą lape) arba įrašas: "Use a Zip Code". O dabar, kad paragintų laišku siuntėjus vartoti zonos numerį, išleistas ir atskiras p. ženklas.

AUSTRIJA išleido 2,50 šilingų pašto ženklą, kuriuo paminima 100 metų sukaktis nuo Franz Josef žemės atradimo.

Franz Josef Land (Pranciškaus Juozapo žemė) — keilios salų grupė, yra šiaurės Ledinuotajame vandeny.

SPALIO 12 D. Dirvos balius Lietuvių Namų salėje.

LAPKRIČIO 23 D. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Rengia LVS Ramovė.

• Išnuomojamas 6 kambarių butas 1393 E. 52nd St., gerame stovyje. Skambinti 391-0237. (16-17)

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenj tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

WANTED
1ST CLASS SKILLED
DIE CAST DIE MAKERS
BORING MILL
OPERATORS
(Horizontal)

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.

2ND SHIFT
Top hourly rate plus shift premium. Overtime. Full benefits including hospitalization, disability and life insurance. 9 paid holidays, paid vacation. Air conditioned plant.

CUYAHOGA
INDUSTRIES DIV.
17920 South Waterloo Road
Cleveland, Ohio 44119
216-481-3040 (14-17)

ne, i rytus nuo norvegų Spitzbergen ir i šiaurę nuo Sovietų Sąjungos Novaja Zemlia (Naujosios Žemės). Tai vulkaninės kilmės salų grupė, aukštais bazalto kalnais, kurių dauguma padengti amžinu sniegu ir ledu. Svarbiausios salos yra: Alexander, Graham Bell, Prince George, Prince Rudolph, Wilczek, Cape Fligely ir Northbrook. Salose augalijos kaip ir nėra, tik kerpės ir samanės, o vasarą pasirodo ir laukinių gėlių. Užsilaiko daug laukinių gyvulių ir paukščių (baltųjų meškų, kiškių, lapių, banginių, žuvelių ir kt.). Salos negyvenamos. — Salas 1873 m. aptiko austrų keliautojai Julius Payer ir Karl Weyprecht, ir jas pavadino tuometinio Austrijos imperatoriaus Franz Josef vardu. Po jų vėliau lankėsi dr. kelios ekspedicijos ir salas smulkiau ištyrė ir išmatavo. Viena iš jų buvo žinomo norvegų keliautojo Fridtjof Nanseno 1896 m. Salos niekam nepriklausė (faktinai jos guli toli i šiaurę nuo Rusijos Sibiro). 1928 m. Sovietų Sąjuna salas paskelbė savo nuosavybe ir pavadino jas nauju vardu — Fridtjof Nansen Land.

ISPANIJA išleido 3 p. ženklų seriją paminėti 500 metų sukaktį, kai Ispanijoje buvo pradėtos spausdinti knygos. 7 pezetų p. ženkle parodytas titulinis lapas knygos, kuri buvo atspausdinta Valencijoje 1474 m., o 15 pezetų p. ženkle toks pat lapas knygos, kuri buvo atspausdinta 1472 m. Segovijoje.

1 pezetos pašto ženkle duotas žemėlapis Ispanijos ir ispanų kolonijų vidurio ir pietų Amerikoje, kad parodytų ryšį tarp tėvynės ir buvusių kolonijų. Iš žemėlapių matome, kad pirmoji knyga buvo atspausdinta Meksikoje jau 1539 m., o Limoje (dabartinėje Peru valstybėje) — 1584 m.

R. VOKIETIJA išleido (jau kelintą) seriją iš 4 pašto ženklų su sorbų tautiniais rūbais. Čia dedame porėlę 10 ar 20 pfenigų su moterų tautiniais rūbais.

Sorbai (nesumaišykite su serbais!), vakarinė slavų dalis, gyvena rytinėje Vokietijoje, Spree upės aukštupyje ir vidurupyje. Jie kitaip dar vadinami vendais arba luzičėnais. Jų esama iš viso apie 100.000 (senovėje buvo daug daugiau, bet kiti suvokietėjo). Sorbai kalba senovine

slavų kalba, tarpine tarp lenkų ir čekų. Jų kalba, be to, dar dalinasi i aukštutinių ir žemutinių sorbų tarmes. Daugiausia jie gyvena Schleife, Crosswitz ir Spreewald apylinkėse. XIX amž. jie turėjo ir savo tautinių veikėjų (A. Zeiler, J. Smolar), kurie parašė savo kalbos gramatikas ir istoriją. Dabar rytinė Vokietija (DDR), norėdama parodyti, kad ji gerbia ir vertina ir savo tautines mažumas, net specialius pašto ženklus jiems pagerbti išleido. Tik keista, kad rusai po karo sorbų gyvenamo ploto nepriškrė prie Lenkijos, kaip slavų gyvenamą teritoriją.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

WANTED EXPERIENCED AUTOMATIC SCREW MACHINE SET-UP MEN AND OPERATORS

WE ARE CONTINUING TO GROW AND OUR MODERN NEW FACILITIES WILL REQUIRE ADDITIONAL EXPERIENCED MULTIPLE SPINDLE ACME GRIDLEY SET-UP MEN AND OPERATORS FOR BOTH THE 1ST AND 2ND SHIFTS. STEADY EMPLOYMENT WITH EXCELLENT HOURLY RATE AND COMPANY PAID FRINGE BENEFITS. APPLY OR CALL 216-267-0770 TO ARRANGE FOR AN INTERVIEW.

HY-LEVEL SCREW PRODUCTS

14600 Industrial Parkway
Cleveland, Ohio (14-16)

EKSKURSIJOS I LIETUVĄ 1974 METAIS

American Travel Service Biūras šiais metais yra suorganizavęs 10 grupinių kelionių į Lietuvą. Tai yra kelionių biūras, kuris pirmąsias pradžioje organizuoti šias ekskursijas ir turi didelį patyrimą šioje srityje.

VISOS GRUPĖS LIETUVOJ PRALEIS 5 DIENAS (1 dieną Kaune).

Ekskursijų išvykimo datos yra sekančios:

GEGUŽES MĖN. 20 D.	— CHICAGO — NEW YORK — 15 dienų — sustoja Leningrade
BIRŽELIO MĖN. 11 D.	— CHICAGO — 15 dienų
BIRŽELIO MĖN. 17 D.	— CHICAGO — NEW YORK — 17 dienų — sustoja Helsinky
LIEPOS MĖN. 1 D.	— CHICAGO — NEW YORK — 15 dienų — sustoja Lisabonoje
LIEPOS MĖN. 8 D.	— CHICAGO — NEW YORK — 17 dienų — sustoja Romoje
LIEPOS MĖN. 14 D.	— CHICAGO — NEW YORK — 15 dienų — sustoja Romoje
RUGPILČIO MĖN. 4 D.	— CHICAGO — NEW YORK — 15 dienų — sustoja Helsinky
RUGPILČIO MĖN. 15 D.	— CHICAGO — 17 dienų — sustoja Romoje
RUGSEJO MĖN. 1 D.	— CHICAGO — NEW YORK — 15 dienų — arba 20 dienų (sustojant Romoje)
SPALIO MĖN. 2 D.	— CHICAGO — NEW YORK — 15 dienų — sustoja Helsinky

SKUBĖKITE REGISTRUOTIS — DALYVIŲ SKAIČIUS GRUPĖSE YRA RIBOTOS.

KELIONIŲ KAINOS BUS PASKELBTOS VĖLIAU.

DEL INFORMACIJŲ SKAMBINKITE ARBA RASYKITE:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643 Tel. (312) 238-9787

Norintys atsikviesti gimines iš Lietuvos padarome reikalingus išvykimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame bilietus, parūpiname visas — be jokio papildomo mokesčio.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus.

Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

LIETUVIŲ DELEGACIJA BALTUOSE RŪMUOSE

Vasario 19 d., dr. Kazys Bobelis, ALT pirmininkas ir dr. Jonas Genys, ALT atstovas Washington, dalyvavo konferencijoje Washington International and Domestic Policy Briefing'. Nuo 9 val. ryto ligi 12 val.

ALBINAI BARZDUKIENEI

mirus, jos vyrą STASĮ BARZDUKĄ, dukrą, sūnus ir seserį dantų gydytoją NATALIJĄ BIELINIENĘ liūdesio valandoje užjaučia

Ohio Lietuvių Gydytojų
Draugija

Mylimai žmonai ir motinai

A + A

ALBINAI BARZDUKIENEI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo jos vyrui P.L.B. Garbės Pirmininkui STASIUI BARZDUKUI, dukrai AUŠRELEI ir sūnams ARVYDUI ir GYČIUI su šeimomis ir kartu liūdime

J.A.V. L.B. Tarybos
Prezidiumas

Mielai

ALBINAI BARZDUKIENEI

mirus, jos vyrą STASĮ BARZDUKĄ, dukrą, sūnus ir gimines nuoširdžiai užjaučia

Brigita ir Algirdas
Nasvyčiai
su šeima

Mielą AGUTĘ DŪDIENĘ su šeima, liūdinčią dėl brolio, švogerio ir dėdės

A. A.

ALBINO MARCELYNO

mirties, giliai užjaučiame

Regina Jurkūnienė
Saulius Jurkūnas
Violeta ir Antanas
Kašėlioniai

vyko seminaras, kuriame dalyvavo Ann Armstrong, prezidento Nixono specialioji patarėja, kongresmanas Edward J. Derwinski ir senatorius William E. Brock iš Tennessee.

Ann Armstrong kalbėjo apie etninių grupių įnašą į Amerikos tautinį, finansinį, politinį ir kultūrinį gyvenimą. Kongresmanas Derwinski kalbėjo apie etninių grupių solidarumą ir vieningumą. Jis pranešė, kad etninės grupės sudaro 40 milijonų Amerikos gyventojų arba 25%. Etninės grupės gali turėti didelį balsą, jeigu jos vieningai dirbs.

Per pietų pertraukos kalbėjo George Bush, respublikonų partijos komiteto pirmininkas.

Nuo 2 val. ligi 5 val. p.p. Baltuosiuose rūmuose buvo seminaras, kuriame dalyvavo Secretary of Agriculture Earl L. Butz, Secretary of Labor Peter J. Brennan, ir Secretary Department of Housing and Urban Development James T. Lynn ir taip pat Deputy Assistant to W. Simon. Buvo išaiškintos problemos apie energijos krizę ir pranešta, kad vyksta derybos su arabų kraštais, kurios gali energijos trūkumo problemą sutvarkyti per 6 mėnesius.

Michael Balzano, direktorius ACTION organizacijos pranešė, kad jų organizacija taip pat remia įvairius etninius projektus. Generolas Scovell, Assistant to the President on Foreign Policy Affairs, padarė pranešimą apie užsienio reikalų politiką. Special Counsel to the President on Domestic Affairs, K. Cole, taip pat padarė pranešimą. Seminarui vadovavo William Barody, Special Counsel to the President.

Vakare Baltuosiuose rūmuose vyko priėmimas, kurį suruošė prezidentas Nixonas ir dalyvavo su ponio Nixoniene.

Priėmimo metu dr. Bobelis turėjo progos asmeniškai pasikalbėti su prezidentu Nixonu ir išteikti jam raštą, pasirašytą dr. Bobelio ir dr. Genio, iškeliant Pabaltijos kraštų, ir ypatingai Lietuvos, padėtį. Prezidentas Nixonas pareiškė, kad lietuviai yra labai puikūs žmonės ir kad Amerika neužmirš pavergtųjų kraštų. Iš lietuvių priėmimo dalyvavo Amerikos Lietuvių Katalikų Susivienijimo pirmininkas, Thomas E. Mack, dr. Kazys Bobelis, dr. Jonas Genys, Kazimieras Oksas ir A. Novasitis

PARDUODAMAS VIENOS ŠEIMOS NAMAS

7 kambariai, gražiame rajone, su garažu ir baldais (arba be baldų). Pirmenybė lietuviams. Klausti: A. S. Trečiokas, 185 Sterling Drive (North), Orange, N. J. 07050.

ALBINAI BARZDUKIENEI

mirus, jos vyrą STASĮ BARZDUKĄ, sūnus, dukterį ir seserį dantų gydytoją NATALIJĄ BIELINIENĘ nuoširdžiai užjaučiame

Roma ir Danielius
Degėšiai

A. A.

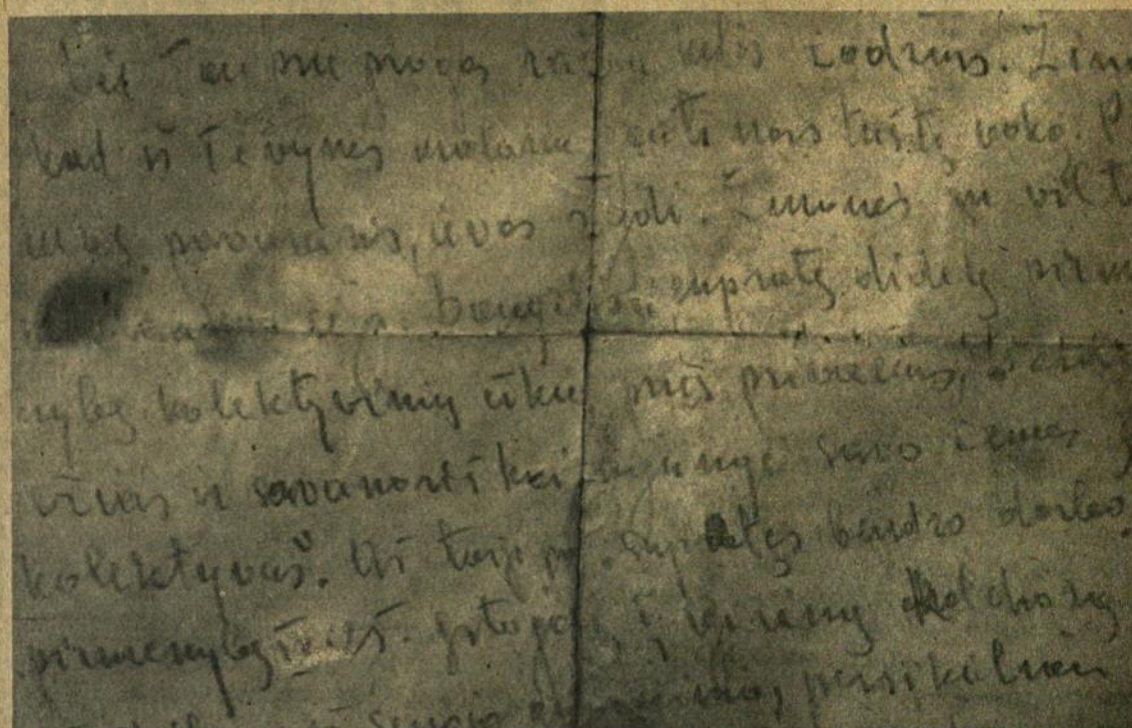
ALBINAI BARZDUKIENEI

staigiai mirus, jos vyrui PLB Garbės Pirmininkui STASIUI BARZDUKUI, dukrai, sūnams, seserims bei jų šeimoms nuoširdžią užuojautą reiškia

LB Ohio Apygardos Valdyba

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Lietuvos partizano laiško, rašyto giminėms prieš savo mirtį, detalė. Laiškas alegoriškas: Girėnų kolchozas reiškia partizanų dalinį ir pn.

• ŠI KARTĄ, dar vis gyvenant Lietuvos nepriklausomybės šventės mintimis bei nuotaikomis, sugrįžtu į Lietuvos partizanų vestos laisvės kovos lauką šio pokario dešimtmetyje. Kadangi šie metai žymi vieno iš Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarų, pirmojo ir pasakutinio nepriklausomos Lietuvos prezidento Antano Smetonos 100-tąsias gimimo ir 30-tąsias mirties metines, sugrįžime į jo gimtinę Užulėnį. VI. Ramojaus knygos 'Kritusieji už laisvę' I tome 66 psl. yra užuomina: "Užulėnis – tai buvusio pasakutinio Lietuvos prezidento Antano Smetonos tėviškė. Kam teko ten būti ar pro šalį prakeliauti, puikiai prisimena tas žemumas, tą skurdą gamtos atžvilgiu kampe, kur gimė ir užaugo būsimas Lietuvos prezidentas, kur vėliau, jo gimtinėje, prie ežero išdygo gražūs mūriniai rūmai, o netoli ir erdvi, šviesi mokykla. Kai okupacijos naktis apdengė Lietuvą, tai Užulėnio ir Lėno apylinkėse įsitvirtino Lietuvos laisvės kovotojai – rytdienos vilties simbolis..."

• UŽULĖNIO apylinkės laisvės kovotojai, kurių būkieriai, bolševikų teigimu, buvo išmėtyti aplink ežerą, priklausė buv. I-mo Lietuvos kariuomenės pulko kapitono Krištoponio vadovybei. Jo adjutantas buvo karo mokyklos auklėtinis teisininkas Jonas Pakėnas. Bet jau 1945 m. šie abu vadai žuvo kautynėse su rusais prie Ukmergės. Tada jų vietą užėmė ūkininkas Florijonas Budnikas, gimęs 1906 m. Ukmergės aps., Taujėnų

vl., Paužuolių kaime. F. Budnikas nepriklausomybės metais buvo veiklus lietuvis: vadovavo vietos pavasarininkams, šauliams ir jauniesiems ūkininkams. Buvo vedęs Valeriją Pakėnaitę, Užulėnio Antano Smetonos vardo pradžios mokyklos mokytoją. Čia ir buvo pasibaigusios iki šiol turėtos žinios. Jas papildė F. Budniko brolis Alfonsas, gyvenantis JAV. Florijonas Budnikas, kaip laisvės kovotojų dalinio vadas, kovos lauke išsilaikė iki 1948 m., kada laisvės kovotojai dar buvę Užulėnio apylinkių tikraisiais šeimininkais. Valerija Pakėnaitė-Budnikienė buvo si laisvės kovotojų nepažinoma ryšininkė. Taip pat laisvės kovotojų eilėse aktyviai dalyvavo ir jaunesnysis brolis Jeronimas Budnikas, 1948 m. kautynėse prie Varžų kaimo patekęs rusams ir nelaisvę ir jų ištremtas į Sibirą. Tuo tarpu Lietuvos laisvės kovotojų štabas vieną naktį susirinko Užulėnio pradžios mokyklos rūsyje. Netrukus mokyklą apsupo rusų daliniai ir atidarė ugnį. Laisvės kovotojų štabo nariai Valerija Pakėnaitė-Budnikienė ir Florijonas Budnikas gynėsi, mėtydami į skaitlingą priešą granatas. Nebesant vilties gyviems išlikti, paskutiniomis granatomis vyrai ir žmona atėmė sau gyvybes, giminėms auginti palikdami tris mažamečius sūnelius. Valerijos ir Florijono Budnikų palaikai palaidoti viename kape, kapas vietos žmonėms yra žinomas ir kartas nuo karto papuošiamas lauko gėlėmis. Giminių užauginti kovos lauke žuvusiųjų Lietuvos laisvės kovotojų sūnus dabar yra žinomi ir už Lietuvos ribų. Perdavęs žinias apie žiaurią giminės tragediją, žinių suteikėjas laiške pabrėžė: "Prašau viešai aprašyti visą baisią mūsų Lietuvoje likusios giminės tragediją... Tegu ir mūsų vaikai laisvėje žino apie juos ir kitus, kurie, gal ir beviltiškai, bet kovoję už laisvą Lietuvą..."

• TOKIŲ ir joms panašių žinių mūsųose yra daug. Tik, deja, daugumas jas bijo viešai atverti, kad nenukentėtų likusieji Lietuvoje. Bet laikas dirba mūsų nenaudai. Jei dabar Lietuvoje tokios žinios apie vykdytą lietuvių tautos genocidą Stalino valdymo metais slapta nerenkamos, tai jos gali likti visi neužrašytos mūsų istori-

jos bei tautos martirologijos lapuose. Kaip įžangoje minėjau, į Antano Smetonos gimtinę šį kartą grįžau jo suakutuviniuose metuose. Dokumentiniai faktai parodė, kad ir Užulėnio apylinkėse kaip ir kitose Lietuvos dalyse, užaugo tikrai patriotinis jaunimas, valandai atėjus ryžsis gyvybes paaukoti už didžiausią žmonijos turtą – laisvę. Į tų už laisvę mirtį pasiaukojusių eiles jungiasi ir kapt. Krištoponio, teis. J. Pakėno, V. Pakėnaitės-Budnikienės, Florijono Budniko ir kitų pavardės. Tegu Lietuvos žemelė jų ir kitų palaikams suteikia amžina ramybę.

• LIETUVOS nepriklausomybės šventės minėjimas, įvykęs vasario 17 d. Marijos aukšt. mokyklos salėje ir rengtas Chicago's Altos, beveik visų jame dalyvavusių komentuojamas visai teigiamai. Jis buvęs trumpas, spalvingas ir tuo pačiu įspūdingas. Sen. Stevensonas minėjime nepasirodė. Bet lietuvių atvirais bei teigiamais žodžiais pasveikino ir jų pastangas žadėjo toliau remti ryžtingas Illinois kongresmanas Hanrahan ir Cook County pirm. Dunne. Lietuvos gen. konsulės J. Daužvardienės ir pagrindinio kalbėtojo dr. V. Dargio žodžiai buvo trumpi, taiklūs, tikėjimo ateitimi bei ryžto ugnies kupini. Publikai patiko ir kaleidoskopiškai prabėgusi spalvinga meninė programa su sol. P. Bičkienė, (Nukelta į 7 psl.)

Dail. V. Balukienė, iki šiol buvusi Čurlionio galerijos direktorė, atidaro dailės parodą skirtą Lietuvos nepriklausomybės šventei. Šalia kun. J. Borevičius.

A. Gulbinsko nuotrauka